

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrat 42 D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, predklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravišтво: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Prodajništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

— Poština plačana v gotovini.

Dobro znamenje.

Sedanja politična kriza, ki toliko razburja politične kroge, je ostala na naše gospodarstvo popolnoma brez vsakega vpliva.

Ta pojav je toliko bolj važen, ker kaže, da se naše gospodarstvo vzlic vsem plemenskim in strankarskim sporom trajno konsolidira in razvija popolnoma neodvisno od sedanje politične situacije.

Kolikor bolj je to dejstvo razveseljivo, toliko bolj daje žalostno spričevalo naši domači politiki, ki kaže že očitne znake propadanja in razsula.

Dočim je Jugoslavija že dejansko ustvarjena in že davno mednarodno priznana kot taka, pri nas še vedno debatirajo o raznih teorijah, o treh in več narodih in delajo politiko po receptu stare Avstrije, politiko, ki je v prilogo onim, katerih glavni namen je, politično in gospodarsko razdvojiti in razcepiti jugoslovenska plemena na Balkanu.

Politična stranka na plemenski podlagi je v Jugoslaviji nonsens in je že v naprej obsojena na politično smrt.

Po programu je večina današnjih političnih strank plemenska, v praksi pa so te stranke že davno izgubile plemenski značaj in se skušajo uveljaviti na vsem ozemlju jugoslovenske države.

Radič sam, ki je najbolj okostenel separatist, je že zdavna prekoračil meje svoje »človečanske mirotvorne republike« in si pridno išče pristašev po vsi državi.

O demokratski stranki sploh ne govorimo, ta je po programu že itak jugoslovenska.

Radikalna stranka, ki je v bistvu srbska, je tudi v Sloveniji ustanovila svojo organizacijo. Stranke pa, ki stoje na stališču razrednega boja, kakor socialistična in komunistična, sploh negirajo vsako plemensko razliko.

Zanimivo je stališče prebivalstva samega napram političnim grupacijam. Mase, ki obstojajo pred vsem iz kmetskega prebivalstva, se razmeroma malo zanimajo za današnje politično vrvenje. One gredo mirno svojo pot in si skušajo predvsem izboljšati svoj gospodarski položaj. Šestletno sožitje je v jugoslovenskem prebivalstvu ustvarilo take močne gospodarske vezi, da je postala Jugoslavija že gospodarska enota, in kar je najvažnejše, da kot taka tudi nastopa v svetovni politiki.

Inozemstvo že davno ignorira naše politične krize, ki niso krize države kot take, ampak naravno propadanje našega zastarelega političnega življenja, ki se sicer trdovratno brani prane smrti, vendar pa korak za korakom odstopa mesto modernim nazorom in novi politični konstelaciji.

Najbolj nam potrjuje gornja dejstva povoljno stanje dinarije, ki se vedno bolj in bolj uveljavlja na svetovnem trgu.

Dinar je političen in gospodarski barometer, ki se je zadnje čase ustabil vzlic sedanji krizi.

Z razpadom Jugoslavije nihče več ne računa in celo naša sosednja Italija se zadnje čase resno »trudi«, da upostavi z nami »korektno« odnošaje.

Inozemstvo pač priznava ogromni gospodarski razvoj Jugoslavije v zadnjih letih in temu primerno ocenjuje našo valuto, in ta ocena je vsako leto ugodnejša.

Čemu torej pri nas ta večer krik o raznih narodih, o obupnem političnem položaju itd., vse stvari, na katere inozemstvo sploh ne reaguje več? Svet nas pozna pod imenom Jugosloveni.

Naša država ima sicer oficijelen naslov SHS, ki se pa rabi v inozemstvu k večjemu v oficijelnih krogih, in še ti se tega naslova čedalje bolj otrsajo.

Kar je že davno priznalo inozemstvo in praktično tudi naš narod, ki se vedno bolj medsebojno spoznava in gospodarsko staplja, to bodo morali hočeš nočeš priznati tudi jugoslovenske politične stranke. Naša domača politika se mora otresti vsake ozkosrčnosti. Politična stranka, ki ne stoji integralno na jugoslovenskem programu, je sterilna in obsojena na pogin.

Današnja doba zahteva resnega gospodarskega in socialnega dela, in to

Važen poziv radikalov ožjemu bloku.

Medsebojno razmerje se ima razbistriti do večera. — Dolge konference ožjega bloka. — Važna izjava Nastasa Petrovića o famoznem komunikeju. — Zastopniki HRSS še niso v Beogradu.

— Beograd, 25. oktobra. (Izv. Ob 12.) Dopoldanska situacija nosi sliko zbiranja in koncentracije parlamentarnih sil. Priti mora še danes do medsebojnega razčiščenja in do likvidacije vseh nesporazumljenj. Ugledna in vodilna oseba radikalnega kluba je dala vašemu dopisniku informacije, ki povdarjajo, da so radikali dali v resni formi ožjemu bloku na znanje, da se naj do danes zvečer ali najkasneje do jutri zjutraj popolnoma razjasnijo vsi medsebojni odnošaji, ki vladajo v ožjem bloku med demokrati, klerikalci in muslimani, kakor tudi odnošaji ožjega bloka do HRSS.

Obstoječi odnošaji se imajo definitivno likvidirati. Ko bo to na oficijeln način ugotovljeno, se prično pogajanja za sestavo koalicijske poslovne vlade v vseh podrobnostih. Dokler ni oficijelno dana garancija za razčiščenje odnošajev, radikali ne morejo pričeti s posvetovanji.

V zvezi s tem so bile ves dopoldan živahne konference načelnikov ožjega bloka, katerim je prisostvoval tudi dr. Voja Marinković kot dejanski nosilec vladine politike. Te konference so bile ob 11. dopoldne prekinjene radi parastosa po pok. Stojanu Protiću in so se potem nadaljevale do popoldne.

Kombinacija o novi poslovni vladi.

Režimovci se bore za izgubljene pozicije in skušajo dvigniti nivo širšega bloka. — Podrobnosti o burni seji Davidovićevega kluba. — Sprava med samostojnimi demokrati in strujo K. Timotijevića.

— Beograd, 25. oktobra. (Izv.) Politična borba je včeraj preživela mirne tresljaje. Vsi politični voditelji in parlamentarci so bili še ves dan pod globokim vtisom Radićevega govora in vladinega komunikeja, glede katerega se je razvilo med člani odstopivše vlade precejšnje nesoglasje, kakor je to že včeraj kratko javil telefon. Ožji blok je skušal zanikati avtentičnost tega komunikeja, češ da ga je notranji minister Nastas Petrović svojevoljno na svojo roko izdal novinarjem. Dokazano je, da je bil ta komunike sporazumno z odstopivšo vlado izdan.

Včeraj niso bile od nobene strani forsirane kake politične akcije, da bi se kriza premaknila naprej v gotovi smeri. Na dvoru so bile avdijence informativnega značaja.

Zastopniki ožjega bloka so skušali kralju pojasniti bistvo Radićevega govora in njegove tendence. Ožji blok sam je z vsemi razpoložljivimi sredstvi in po svojih agentih poskušal na vse mogoče načine dvigniti nivo skrahirane politike širšega bloka. S posebnim sporazumno od zastopnikov bloka sestavljenim komunikejem so skušali zanikati nekatere navedbe Radićevega govora o nalogah Davidovićeve vlade. Po avdijenci na dvoru, kjer so bili proti večeru sprejeti Ljuba Davidović, dr. Ko'rošec in dr. Spaho, se je ožji blok v kabinetu zunanjega ministra sestel na tajen konvent. Prisotni so bili samo gori omenjeni načelniki ožjega bloka in zunanji minister Voja Marinković. Ostali člani odstopivše vlade niso bili pozvani na ta tajni sestanek. Rezultat tajnih posvetovanj je bil, da je bil izdan precej dolg komunike, ki pobija izjavljanja Stjepana Radića o mandatu Ljube Davidovića za sestavo prejšnje vlade, češ da je bil ta mandat brezpogojen in neomejen v cilju, da Davidović do kraja izpelje politiko sporazuma.

Kritični presojevalci ugotavljajo, da ustvarja ta komunike še večji razkom med Radićem in ožjim blokom, delo se mora raztezati na vso Jugoslavijo.

K delu pa se moramo združiti vsi, zakaj le v skupnem delu je boljša naša bodočnost. Ta bodočnost pa je in mora biti le jugoslovenska!

Rezultati te konference niso znani. — Znano je le, da je dr. Voja Marinković odšel na dvor, da obvesti vladarja o stališču bloka, za kar se krona zelo zanima. Ko bo razmerje med blokom in radikali ugotovljeno, bo krona dala inicijativo za rešitev krize.

Zastopniki HRSS dr. Vl. Maček, Ivan Predavec in dr. Krnjević danes zjutraj niso prispeli v Beograd. Prihod dr. Mačka je aviziran za danes zvečer.

V zvezi z razčiščenjem odnošajev je tajništvo muslimanskega kluba že včeraj pozvalo vse svoje člane v Beograd, da klub v oficijelni obliki povdari svoje stališče k politični situaciji.

Značilno izjavo Nastasa Petrovića objavijo danes popoldne zemljoradniške »Novosti«. Izjava se tiče famoznega vladinega komunikeja, katerega sestavo so skušali nekateri člani vlade naprtiti edino notranjemu ministru. Komunike priznava namreč kapitulacijo dosedanje politike bloka in obenem minimalje izgleda, da bi sestavil blok vlado. Nastas Petrović sedaj v tej izjavi ugotavlja, da ta izjava ni njegovo osebno delo, kakor to trde nekateri, marveč, da je delo celokupne vlade in da je bil komunike sporazumno sprejet.

Dr. Veljković ne gre nikdar na dvor in so tudi znane njegove konkretne zveze z Radićem. Dr. Veljković je priredil prvim radićevcem, ki so prišli v Beograd v narodno skupščino, sijajne večerje in Radićevu izjavo o njem »kot edinem gospodu, ki ne gre na dvor, zgrbljen nego vzravnano« je tolmačiti v gorenjem smislu. Dr. Veljković ima za seboj dva do štiri poslance. Tretja struja v demokratskem klubu je ona okoli Davidovića. To tvorijo vsi ministri in pa okoli osem poslancev, ki odobravajo politiko svojega voditelja.

Najmočnejša skupina Koste Timotijevića in dr. Kumanudija je za to, da se prično ponovna pogajanja s samostojnimi demokrati, ker priznavajo, da je bila politika Svetozarja Pribečevića prava, dočim je doživela ona Davidovića popoln filasko. Odkrito priznavajo, da je njih sram stopiti pred srbski narod in tam odgovarjati za vse pregrehe.

Najbolj značilna je bila izjava dr. Kosta Kumanudija, ki je znan kot najvnetejši teoretični branitelj dosedanje politike Ljube Davidovića in politike širšega bloka. Ta je kategorično izjavil, da je treba vse poskusiti, da se naspotja med demokratsko stranko in samostojnimi demokrati izravna, zato je potrebno sklicanje glavnega zbora stranke ter stranke primerno reorganizirati. Nekateri člani kluba trdno pričakujejo, da se izvede fuzija obeh frakcij demokratov, da se g. Davidović začasno umakne oziroma da 10 do 15 Davidovičevcev ustanovi samosvoj klub.

Dosedanja borba ožjega bloka za ohranitev pozicij je ostala brezuspešna. Na drugi strani je v javnosti opažati veliko razpoloženje za kombinacijo take poslovne vlade, v katero bi vstopili radikali in samostojni demokrati v zvezi z nekaterimi parlamentarnimi grupami, ki so več ali manj oddaljene od dosedanjega ožjega bloka. To kombinacijo smatrajo za precej sigurno.

Sedanji provizorij nikakor ne more dolgo trajati ter je nuja politična posledica, da mora vlada, ki je doživela polom in priznala svojo kapitulacijo, oditi in prepustiti mesto vladi odličnih in odločnih političnih oseb.

Vodstvo državne politike prevzemo radikali.

— Beograd, 25. okt. (Izv.) Radikalni klub je bil včeraj ves čas v pripravljenosti. V klubu so bili zbrani mnogostevni poslanci, ki so ves dan razpravljali o nadaljnji taktiki. Danes je že gotovo, da prevzame radikalni klub na sebe glavno vlogo v nadaljnjem razpletu krize in da kot najmočnejša, najsolidarnejša in najkompaktnjša parlamentarna skupina prevzame krepko vodstvo državne politike za daljši čas v roke. V klubu so bili zbrani poleg poslancev tudi drugi uglednejši voditelji stranke. Kakor je bilo že javljeno, načelnik stranke g. Nikola Pašić včeraj ni prišel v klub.

Radikalna stranka v zvezi s samostojnimi demokrati in še z drugo parlamentarno skupino je poklicana, da prevzame vlado. Katera skupina izmed sedanjih vladnih strank bo pozvana k sodelovanju v novi koalicijsko-poslovni vladi, še ni znano. Ta vlada ima nalogo voditi tako državno politiko, ki bo omogočila notranjo in zunanjo okrepitev države. Za sedaj je še irrelevantno, kdo ostane še nadalje glavni voditelj stranke, ali Nikola Pašić ali Ljuba Jovanović, glavno je, da je radikalni klub v vseh vprašanih solidaren in emoten.

Oster spor med Macdonaldom in ruskimi boljševiki.

— London, 25. oktobra. (Izv.) Danes listi objavljajo poročilo zunanjega urada o pismu predsednika III. internacionale, Zinovjeva, ki je je naslovil in poslal angleškemu komunistom in v katerem naravnost poziva na oborožen odpor angleških somišljenikov proti meščanski vladi. Macdonald je objavil to pismo obenem z odgovorom, v katerem najodločnejše protestira proti

vmešavanju III. internacionale v notranje zadeve Anglije ter naglašja, da je to pismo v najhujšem nasprotju s tendencami rusko-angleške, dne 4. junija t. l., sklenjene pogodbe. Macdonald vprašuje:

Ali ima ruska vlada toliko moči, da sklenjeno pogodbo tudi izpolni in drži? Če nima take moči, tedaj naj ne sklepa takih internacionalnih pogodb! Če ima moč, naj poskrbi, da se taka dejanja nikar več ne dogajajo.

Pismo in protest Macdonaldov sta vzbudila v angleški javnosti pravo senzacijo. Komunisti so skušali pismo Zinovjevo izkoristiti v sedanji volilni borbi proti delavski stranki. To je povzročilo v meščanskih strankah veliko zanimanje. Zastopnik sovjetske vlade Rakovski je izjavil na objavljenem pismu, da je to pismo apokrifno, ponarejeno, torej brez vsake vrednosti. Na drugi strani pa izjavlja danes zunanji urad, da je pismo Zinovjeva povsem avtentično in da je bil nastop Macdonalda proti vladi v Moskvi popolnoma pravilen.

Državni udar na Kitajskem.

Intervencija Japonske.

— London, 24. oktobra. (Izv.) Nacionalistični oficirji so izvršili državni udar, ki je bil po poročilu Reuterjevega urada iz Pekinga popolnoma mirno in neopaženo izvršen. Nekateri generali so sklenili ustaviti sovražnost in napraviti konec meščanski vojni. Omogočeno je bilo generalu Fengu Sianhu prevesti državno oblast in pregnati generala Wu-Pey-Fula. Prezreane so bile v zgodnjih jutranjih urah vse brozjavne in telefonske zveze. Zasedeni so bili po zanesljivih časih vsi glavni in vladni uradi. Armiran je bil finančni minister. Mladotlačni so nato proglasili ustavev medsebojno sovražnost. Sklicali so skupno konferenco, da se doseže enotnost Kitajske. Telesna straža 3000 moč, ki je varovala predsednika, je bila razorožena.

— London, 24. oktobra. Japonska je sklenila, da aktivno poseže v dogodek na Kitajskem. Iz Port Arturia je odkorakal 1 baon pehote v neznan smer, najbrže v Severno Kitajsko. 200.000 mož broječa japonska pehota se približuje Shangvangu.

— London, 24. oktobra. (Izv.) Ker je večina ministrov na agitacijskem potovanju, ni mogel ministrski svet določiti definitivnega stališča napram dogozdom na Kitajskem.

BIVŠI NEMSKI KRONPRINC — POSLANSKI KANDIDAT.

— Berlin, 25. okt. (Izv.) Berlinski dopisnik »Newyork World« javlja svojemu listu, da so nemški nacionalci sklenili pri bodočih volitvah v državni zbor kandidirati tudi bivšega nemškega kronprinca. Grof Westarp, vodja nacionalcev, je dal zagotovilo, da bo stranka postavila kronprinca kot kandidata in nosilca svoje liste. Kronprinc se je izjavil za kandidacijo pod pogojem, da popreje dobi dovoljenje svojega očeta.

KAMENEV POSLANIK V PARIZU.

— Pariz, 25. okt. (Izv.) Po ruskih informacijah bo imenovan Kamenjev za poslanika sovjetske Rusije v Parizu.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 7.45.

Ljubljanska borza danes ni poslovala.

Zagrebska borza.

Dne 25. oktobra. Prosti promet.

Danes borza ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 13.40, Pariz 3.64, London 313.50, Milan 302.50, Newyork 69.50, Praga 207.75, Dunaj 0.09825.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih, 25. okt. Borza: Beograd 7.45, Pariz 27.10, London 23.365, Newyork 520—Milan 22.50, Praga 15.475, Dunaj 0.007325. — Trst, 25. okt. Borza: Beograd 33.20—33.30, London 103.75—103.85, Pariz 120—120.50, Newyork 23.05—23.10, Curih 443.25—444.50, Dunaj 0.0325—0.0327, Praga 68.60 69.—

— Dunaj, 24. oktobra. Devize: Beograd 1014—1018, London 319.300—320.300, Milan 3079—3091, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3707—3723, Praga 2115—2125, Curih 13.660—13.710. — Valute: dolar 70.160 do 70.860, dinar 1009—1015, lira 3055—3075, švicarska krona 2102—2118.

IZJAVA POSLANIKA DR. M. SPALAJKOVIČA.

— Beograd, 25. okt. (Izv.) Z ozirom na vehementen napad, ki ga je usmeril Stjepan Radić na vlogo in diplomatično delovanje našega pariškega poslanika, objavlja današnja »Politika« izjavo dr. M. Spalajkovića, ki se glasi:

Že prejšnje govore g. Radića sem smatral za produkt političnega šarlatana. Ti govori ga karakterizirajo kot razpasenega demagoga srednje pamei in neurejenih idej. Njegov zadnji govor me je prepričal, da je Radić naravnost patološka prikazen. Vse njegove izjave, ki so naperjene proti meni, so izraz boleštnih fantazije. Vse njegove navedbe o g. Herriotu in g. Davidoviću so prosta izmišljotina, prav tako neresne, kakor smešne. Radić je blazen, zato samo obžalujem hrvatski narod, ki drži za tem blaznim človekom.

Radić laže.

V svojem govoru na zboru hrvatskega narodnega zastopstva v Zagrebu je Radić med drugim izjavil, da je kmetjska internacionalna popolnoma neodvisna od komunistične internacionalne. Da je ta trditev docela neutemeljena in da je kmetjska internacionalna samo podružnica širše boljševiške mednarodne revolucionarne organizacije — komunistične internacionalne, priča članek, ki ga je priobčil boljševiški prvak Steklov, eden najagilnejših činiteljev komunistične internacionalne povodom obletnice kmetjske internacionalne v moskovskih »Izvestijah«. Članek se glasi:

Danes (15. t. m.) se je izpolnila prva obletnica mednarodnega kmetjskega sovjeta. Ta organizacija je prvi kamen, položen v osnovo bodoče velike zgradbe kmetjske internacionalne. In v tem je njen kolosalni pomen. Misel o tem, da pride do socialne revolucije potom sodelovanja proletariata s širokimi delavskimi masami in zlasti s kmetjskim ljudstvom, to je stara misel internacionalne že iz časov mednarodne asociacije delavcev, ki je delovala pod vodstvom Karla Marxa. Že po bazelskem kongresu l. 1869. ki se je pečal z vprašanjem pritegnitve kmetjskega proletariata in bednih kmetov v splošni svetovni pokret delavskega stanu, se je začela prva agitacija po vaseh, ki naj bi pridobila proletarski avantgardi novega močnega zaveznika v osebi kmetjskih mas. Druga internacionalna, ki ni šla za neposrednim socialnim prevratom, se je razmeroma malo pečala z agrarnim problemom ter se je malo brigala za revolucionarno propagando in agitacijo po deželi. Šele zadnja leta svojega obstanka se je začela zanimati za ta problem, ki ga je pa reševala v oportunističnem duhu, kakor tudi vse druge probleme, ki so bili bili na njenem dnevnem redu. Šele traja internacionala je dala temu problemu pravilno obležje in avantgarda komunistične internacionalne — ruska komunistična stranka, ga je rešila ne le teoretično, nego tudi praktično.

Kooperacija sil delavstva in revolucionarnih kmetjskih mas je ustvarilo vso silo ruske revolucije ter zagotovilo njen uspeh. Nič čudnega, da se je začelo šele v tretji internacionali, ki se je teoretično in praktično organizirala pod vplivom ruske komunistične stranke, kmetjsko vprašanje pravilno reševati. Za komunistično internacionalo je teorija nerazdružljivo zvezana s prakso in se docela ujema z njo. Revolucionarna teorija prehaja neposredno v revolucionarno prakso in ustvarja zgodovinski učinek. Kolikor deluje komunistična internacionala v dobi, ki pomeni začetek svetovne socialne revolucije, kolikor za njene člane vprašanje o tej revoluciji ni nič postranskega in teoretičnega, marveč zelo aktualno in praktično, so postavili komunisti na dnevni red tudi vprašanje pritegnitve kmetjskih mas vsega sveta, ki jih zatira kapitalizem in militarizem. Ker so se končali energični polzskusi proletarske avantgarde, da strmoljavi buržuazno družbo s početka z neuspehom, so ti ponesrečeni polzskusi nujno zahtevali, da komunistična stranka pridobi za svoj pokret tudi kmetjske mase, ki so prav tako zainteresirane na str-

NOVA AFERA.

— Beograd, 25. okt. (Izv.) Današnja »Samoprava« objavlja pod gorenjim naslovom obširno afero, ki je v zvezi z »Merkantilno banko« v Kočevju. V tej aferi gre za olajšave pri izvozu kuhanega oglja. Vlada »čistih rok« je po prometnem ministru dovolila omenjeni banki gotove olajšave kljub striktnim zakonskim določbam. Prometni minister je, ne vpoštevajoč zakonitih določb žel. tarife, dovolil omenjeni banki 20% popust normalnega železniškega tarifa. Prometni minister je prevzel posle ministrstva šele meseca julija, toda kljub temu je izdal Merkantilni banki dovoljenje, da veljajo te 20% olajšave od 1. januarja 1924. dalje. Na podlagi tega dovoljenja ima dobiti gorenja banka od prometnega ministrstva nad 1 milijon dinarjev kot povračilo za preplačano vozarino.

mogljivljenju buržuaznega režima, kakor proletarijat.

Tako je postala ta misel temelj mednarodnega kmetjskega sovjeta, izvoljenega na konferenci, otvorjeni 15. oktobra 1923; te konference so se udeležili kmetjski zastopniki iz več kot 40 držav. Te konference se niso udeležili le kmetjski zastopniki čisto kapitalističnih držav, marveč tudi predstavitelji podjarmljenih kolonialnih narodov, ki jih čaka še velika bodočnost. Že prvo leto svojega obstanka se je posrežlo mednarodnemu kmetjskemu sovjetu razširiti svoj vpliv in pognati korenine v večini večjih kapitalističnih držav, pa tudi med podjarmljenimi narodi, med takozvanimi barvnimi rasami. Že zdaj se razprostira vpliv kmetjske internacionalne na milijone ljudi, nedvomno bo vsako leto to število naraščalo, dokler ne objame večine delovnega ljudstva vsega sveta. Kmetjsko internacionalo čaka še težja borba, nego jo je vodila proletarska internacionala. Če je celo znatni del delavstva še vedno pod vplivom buržuazije, tedaj ni nič čudnega, da tvori kmetjsko ljudstvo v masah glavno oporo buržuaziji v njeni borbi z naraščajočim pokretom proletariata. Zelo težko bo iztrgati milijonske kmetjske mase iz zločinskih rok veleposesnikov, kapitalistov in cerkve. Ali da je mogoče to nalogo izvršiti, se lahko pričamo iz ruske revolucije. Te naloge se moramo lotiti od prave strani in tedaj iztrgamo buržuaziji zadnjjo obrambno gardo, zadnjo njeno oporo. Zaman se trudijo pristaši obstoječega družabnega reda ustanoviti mednarodne organizacije kmetjskih mas pod buržuaznim praporom. Mi vemo, da so v mnogih državah ogromne kmetjske organizacije pod vodstvom veleposesnikov in kapitalistov. Skušalo se je ustvariti iz teh organizacij črno kmetjsko internacionalo, naperjeno proti reči delavski internacionali. Mi tudi vemo, da je bila pred leti ustanovljena tako zvana »zelena internacionala«, maloburžuazna kmetjska zveza, ki naj bi ovekovala politično zaostalost kmetjskih mas in preprečila njihovo ujedinjenje z brati iz tovarov in industrijskih podjetij. Mi ne dvomimo, da spozna kmetjsko ljudstvo svoje sovražnike in prijatelje, da bo znalo preprečiti vse mahinacije glede ustanovitve črne in zelene internacionalne in da se pridruži edini rešilni kmetjski internacionali, ki hoče delovati v popolnem soglasju in kontaktu s proletarsko internacionalo. Če izolirani nastopi proletarske avantgarde doslej niso imeli vedno zaželjenega uspeha, ker se niso dotaknili osnove kapitalističnega režima, ni dvoma, da napravi skupni nastop proletariata in kmetjskih mas konec sedanjemu sistemu eksploatacije in nasilja. Jasno je, da se more delovno ljudstvo osvoboditi edinole pod proletarskim, t. j. komunističnim praporom, da je politično izločilo, po sami industriji organizirani proletarijat v borbi proti eksploataciji naravnih voditeljev vsega delovnega ljudstva, torej tudi kmetjskih mas. Evo zakaj je tako velevažnega pomena kmetjska internacionala, ki naj zdrami kmetjske mase, zveže njihov protest s proletarskim pokretom in tako zagotovi popolno zmago dela nad kapitalom.

Politične vesti.

— Klerikalci, Vatikan in Radić. Klerikalni listi so še nedavno peli slavo modrosti in politični rutini Stjepana Radića. Vse, kar je Radić storil, je bilo prav in pametno. Nobenega njegovega govora niso kritizirali, nobene njegove akcije niso obsodili in naj je bila še tako naperjena proti državi in njeni ureditvi. Toda sedaj je naenkrat Radić padel tudi pri njih v nemilost. Napačno bi bilo misliti, da je ta preokret v mišljenju klerikalnega časopisa povzročil njegov predvčerajšnji govor. Vzroki za ta preokret so globlji. Radić si je nakopal klerikalno jezo s svojim govorom, naperjenim proti škofom. Znano je, da je baš te dni vatičanski organ »Osservatore Romano« priobčil oster članek

proti Radiću in kategorično izjavil, da katoliki s tem politikom ne smejo več imeti nobenih stikov in da je treba delovati z vsemi silami na to, da se katoliški hrvatski narod osvobodijo pogubnega vpliva tega zapeljivca. Iz Vatikana je torej zapihal oster veter proti Radiću in ta veter je tudi omajal navdušenje klerikalnega časopisa za Stjepana Radića. Njegov najnovejši govor v Zagrebu je dal za ta preokret samo zunanji povod. Včeraj je »Slovenec« na uvodnem mestu ugotovil, da je Radić porušil parlamentarno večino, danes pa ga že v članku »Prelom« obkliča za najzbranejši ljubjevostranski. Takola ga karakterizuje: Radić pač čuti veličansko odgovornost, ki si jo je naprtil s

svojem nastopom, s svojo blebetavostjo, s svojo nedoslednostjo in nezvestobo napram ožjemu bloku in bi rad očividno ta svoj veliki politični greh zmanjšal... Morda se zave, da vseh strastnih posledic, ki jih ima občutiti po njegovih krivdi hrvatski kmet ravnotako kakor slovensko ljudstvo in široki srbski sloji. Mi bi samo želeli, da se storjena napaka popravi, če je še mogoče, mislimo pa, da je Radić za to moralno nesposoben, ker se je ... moralno diskvalificiral. Kdor zabavlja čez balkanizem in Balkance, ne sme dokumentirati, da je sam Balkanec s pristno balkanskimi manirami. — Popolnoma se strinjamo s to sodbo o Radiću. Leta in leta smo dokazovali, da je Radića smatrati radi njegove blebetavosti, vihravosti in nedoslednosti, radi njegove borniranosti in domišljavosti za politika, ki je naravnost nesreča, ako ima v rokah usodo svojega naroda. Propovedovali smo to gluhim ušesom. »Slovenec« in njegovi gospodari so trdili nasprotno. Šele sedaj so prišli do istih zaključkov. Toda šele, ko je prišel migljaj iz Vatikana. Ali ni žalostno, da dajejo smer klerikalni politiki iz inozemstva, iz Vatikana?

— Podružnica Radićeve stranke v Sloveniji se je formalno ustanovila pred tedni na zaupnih sestankih v Ptuj in v Ljubljani. Ustanovitelji te podružnice je Albin Prepeluh, o katerem smo že spomeli poročali, da je romal v posvete k Radiću, ki je takrat bival še na Dunaju. Na imenovanih sestankih je bila sprejeta resolucija, ki pravi: Zaupniki izjavljajo, da dobro razumejo in odobravajo odločno borbo hrvatskega republikanskega kmečkega naroda za svojo svobodo. Ker so splošni interesi hrvatskega in slovenskega naroda isti in skupni ter ima hrvatski in slovenski republikanski ljudski pokret tudi politične in socialne cilje, ki jih je mogoče izvajati le s složnim skupnim nastopom slovenskih in hrvatskih kmetov in delavcev, izjavlja zbor zaupnikov, da stopa slovenska republikanska stranka s sedežem v Ljubljani v federativno zvezo s HRSS, ki ma svoj sedež v Zagrebu. Glasilo te stranke je »Avtonomist«, ki se pa prekrsti s »Slovenskega republikanca«. Stranka se bo oficijelno imenovala »Slovenska republikanska stranka kmetov in delavcev«. Poleg Prepeluha ima v stranki glavno besedo prof. dr. Karel Lončar, ki je obenem tudi predsednik Slovenske Matice.

— Papež proti politikujočim duhovnikom. Papež je izdal po svojem državnem tajniku Gaspariju na škofo okrožnico, v kateri zankazuje dobesedno: »Vašo Presvetlost pozivamo, da nadzira vse duhovnike, da se drže brez razlike izven vsake stranke in nad vsako stranko ter da osebno ne sodelujejo v strankarskih časopisih.« Radovedni smo, kaj stori z ozirom na ta papežev ukaz škof dr. Anton Bonaventura Jeglič? Kaj poreko k temu dr. Korošec, dr. Kulovec, Šključ, dr. Hohnjec, Smodej in sto drugih?

Posetite v nedeljo ob 7. zvečer »SLAVČEV« KONCERT v Sokolskem domu na Viču!

Radić in grof Begouen.

Grof Begouen nam Slovincem ni neznana osebnost, obiskal je že večkrat naše kraje, a ne samo Ljubljano, temveč tudi provinco in je vsakokrat napisal o nas prav simpatične članke v francosko časopisje, za kar smo mu iskreno hvaležni. Stejemo ga s ponosom med redke pionirje naše slovenske propagande v inozemstvu.

Sicer se, kot večina francoskih aristokratov, giblje bolj v klerikalnih krogih, kakor je pokazal njegov zadnji poset v Ljubljani, toda dobro vemo, da so francoski klerikalci mnogo bolj liberalni in svobodnomiselni kot njih kranski tovariši. Kot primer omenimo samo mimogrede dejstvo, da je ob smrti svetovnoznane francoskega pisatelja Anatola Francea prinesel veliki pariški katoliški dnevnik »Le Figaro« dolg uvodni članek, slavošpev velikemu umu, čeprav je dala cerkev njegova dela na indeks in je bil pokopan brez duhovnika. Od naših dnevnikov se ga pa edino »Slovenec« ni spomnil niti z eno vrstico...

To bodi omenjeno zato, da bi kdo napačno ne pojmoval Francoza, sina najbolj svobodoljubnega naroda, ki prihaja kot prijatelj k nam, da proučuje naše razmere in o njih popolnoma nevtrarno poroča.

Pozdravljamo vsakega tujca, ki prihaja s tem namenom k nam, tudi iz vzroka, ker se na tak način vrši neke vrste mednarodna kontrola nad našimi političnimi strankami. Marsikateri demagog bi šel v svojem korupcionizmu in pohlepu le predalec, če bi se ne bal za svoj ugled v inozemstvu in vpliva inozemske kritike na domače javno mnenje.

In s tega stališča nam je presojati tudi interview, ki ga je dal Pašić grofu Begouenu in ki ga je ta priobčil v eni zadnjih števil »Journala des Debats«.

Ko je grof Begouen vstopil v sejni lokal HRSS, ga goz navzoči pozdravili s klicem »Vive la France!«, in pri tem se je Begouen spomnil na Radićev govor 14. julija 1914, v katerem je v nebo dvigal Nemce in blati Francoza. (To je storil Radić tudi letos pozimi! Begouenu pa kliče »Vive la France!«. Uredn.) A Begouen pripomni: »Preglad sem si iz misli ta časa neprimerni spomin. V politiki se mora znati pozabljati in računati s sedanjostjo.«

G. Begouen omenja, da govori Radić izbornu francosko, in sicer tako naglo, da ga skoraj ni mogoče prekiniti.

Vse, kar mu je Radić povedal, je seveda govorjeno »skozi okno«, a kljub temu tipično radićevsko sestavljen. To so fraze, ki so nam vsled donečih besed, a puhlih misli že dolgo zopne, ideje, ki vlečejo neuko, analfabetko maso hrvatskega ljudstva, a ne vsebujejo nobene podlage za resno delo v bodočnosti: samo zagrizeno kritiziranje, a nobene pozitivne direktive.

Hočemo pošteno vladati, nočemo Pašičeve upravnje korupcije. Hočemo »la liberté et l'égalité« (saj govori s Francozom!) med različnimi narodnimi deli (fractions ethniques) itd. itd.

Svoje republikanske ideje zagovarja, ali bolje rečeno opravičuje na prav zvit, lahko bi rekli, smešen način: Pravi, da je bilo neobhodno potrebno uničiti po vojni spomin na Habsburge v mišljenju hrvatskega kmeta. In edino republikanska ideja je mogla prelomiti to tradicijo.

Nato priznava Radić dinastijo in nerazdeljivost naše kraljevine na sledeči način:

— Kralja Aleksandra spoštujemo Hrvatje in ljubijo Srbi; hočemo, da bo še bolj spoštovan in ljubljani... Hočemo gotovo avtonomijo, ki bi prav nič ne škodovala naši narodni enoti, ki jo razumevamo v smislu svoje države: Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovincem. Vsakdo more in mora obdržati svojo osebnost, a na zunaj tvori vse eno enoto...

Tako je govoril Radić grofu Begouenu... Toda že v sredo je, kakor je njegova navada, trdil prav nasprotno in kralja nesramno napadel... In mož takšnega značaja je — vodja hrvatskega naroda!

Neprekosljivi so le EXCELLA

Nedosežljiv konstrukciji i materialu. Izredno nizke cene. Oglejte si jih pred nakupom! J. GOREC, Ljubljana, palača Ljubli kreditne banke

Anketa o novem voznem redu.

Suša k, 23. oktobra. Včeraj se je vršila v mestni dvorani konferenca za novi vozni red, ki stopi v veljavo prihodnje leto. Navzoči so bili delegatje vseh trgovskih zbornic iz Hrvatske in Slovenije, kakor tudi parobrodni družb. Ravnatelj Kostial iz Zagreba je predložil pred vsem svrhu sestanka, ki je ta, da se čujejo najprej merodajni glasovi, predno se določi definitivni vozni red. Dnevni red obsega dve točki: prva se tiče spoznavanja načrta o novem voznem redu, v katerem gre za zveze Beograd-Zagreb-Trst-Benčke-Milan-Pariz, za zveze Budimpešta-Zagreb-Suša-Reka, nadalje za zveze Budimpešta-Pragersko-Ljubljana-Trst, za zveze Praga-Varšava-Berlin-Budimpešta-vzhodna Poljska preko vzhodne in severne Madžarske s Sušakom, potem za ugodne zveze med Prago-Gradcem in Splitom, potem Beograd-Zagreb-Ljubljana, Budimpešta-Beograd in druga srbska mesta. Druga točka zavzema interesiranje za zboljšanje dosedanjih zvez.

Z novim voznim redom se hoče prisrčno in na pomoč v posebni meri pristaniščema na Sušaku in v Splitu. Sušak bi dobil še en jutranji brzovlak z direktno zvezo iz Prage, z druge strani iz Gdanskega in Varšave. Druga di-

rektna zveza bi bila iz Berlina in Budimpešte. Oba vlaka bi prihajala zjutraj ob 8. na Sušak. Poleg tega hoče imeti naravno Sušak vse najugodnejše zveze z Ljubljano. Misli se končno na dobre spoje med Splitom, Zagrebom in Beogradom. Razvija se tako skrb za našo pomorsko obal, kateri moramo dati življenja predvsem po dobrih železniških komunikacijah. Pri določbah za novi vozni red se morajo varovati v polni meri interesi Ljubljane in vse Slovenije.

Težko boste prebili hudo zimo

520
ako si ne preskrbite pravočasno zimске suknje, ki jih ima, kakor znano, elegantne in iz linca double sukna samo trdka
Fran Šukić, Pred škofijo 19.

Turistika in sport.

— HASK (Zagreb) : ILIRIJA. — Jutri v nedeljo ob 15. se vrši na sportnem prostoru Ilirije nogometna tekma med Hrv. akad. SK iz Zagreba, enim prvih reprezentantov jugoslov. nogometa in prvakom Slovenije SK Ilirija. Tekmo se smatra lahko z vso upravičenostjo za najboljšo prireditve dosedanje nogometne sezone v Ljubljani. Oba kluba nastopita s kompletnim I. moštvo. Haskov team sestoji povečini iz saveznih reprezentančnih igralcev, ki so zastopali Jugoslavijo tudi na Olimpijadi v Parizu. Sodobna beogradskih listov povodom tekem z BSK kakor tudi reških listov povodom tekem z Goričjo označujejo Hasko glasno za visokorazredno moštvo. Ilirija je v prvenstvenih tekmah pokazala solidno, stalno formo, lepo in uspešno igrarje tudi proti Hasku ne nastopi brez ugodnih izsledkov. — Predprodaja vstopnic pri td. J. Gorec. Znižane vstopnice za redno članstvo in dlake le v predprodaji. 239 n

— Hask dospe v Ljubljano jutri, v nedeljo z brzovlakom ob 10. 40. Odbor SK Ilirije poziva k sprejemu vse odboreve člane in v večjem številu tudi širše članstvo. — SK. Ilirija.

Izpred sodišča.

— Navljanje cen živil in pokvarjene klobase. Povodom uradnega naloga je preiskal stražnik Z. B. cene pri raznih trgovinah in prodajalnah v Šiški. Pri tej priliki je ugotovil več nerednosti, kakor pomanjkanje označbe cen, in pa prekoračenje dnevnih in dopustnih cen pri živilih. Bilo je vloženih več ovadb in več prodajalcev se je zagovarjalo že pred sodiščem radi navljanja cen in pa radi kršenja zakona o živilih. Tudi ljubljanske mlekarice je že večkrat presenčilo javni organ na cesti in je nato marsikatera mlekarica obžalovala, da se ji je mleko tako pomnožilo med vožnjo. To vrsto obtožencev je zaključil včeraj neki trgovec, katerega je ovdal omenjeni stražnik, da je prodajal sladkor v kockah po 21 Din in je s tem prekoračil 10% običajno dovoljen čistosti dobček. Obtožen se je zagovarjal z visokimi nakupnimi cenami. Ker je njegov zagovor glede nakupnih cen potrdil tudi lastnik izvozne in uvozne trdnice »Jadrana« g. Fr. Zebal, je bil obtoženec oproščen. — Bolji trda pa je predla neki ženski tam od Tomišla. Imela je žena nesrečo, da so ji obloble prešlihi in hitro v 14 dneh je kar dva zaklala. Iz mesa je napravila klobase, katere je dala za par dni v dimnik, nakar jih je naložila v košaro in hajd z njimi v Ljubljano na trg, češ saj Ljubljančani pojedo vse, ti imajo dobre želodce. Toda previdnost tržnih nadzornikov je obvarovala Ljubljančane pred temi klobasami. Klobase so bile zaplenjene in žena je prišla pred sodišče radi paragrafa 1 zakona o živilih. Pri obravnavi se je izjavila žena na vse mogoče načine iz zagate. Končno je izvelika iz žepa ogledni list enega zaklanih prešlih in je trdila, da so bile zaplenjene klobase od prešliha, ki je bil ogledan in zdrav glasom tega predložene lista. Ker pa obstoja sum, da je žena prodajala klobase od obeh prešlih pod zaščito enega oglednega lista je odredilo sodišče, da se zasllišo vse priče v okolici, ki o teh okolišnih kaj vedo in se je obravnava v svrhu teh poizvedb preložila. Toda trda bo predla ženi, če je s svojimi navdabami sodišče res samo potegnila. O izidu obravnave bomo svojačasno poročali.

— Orehe je klatil... No. Pavle Princ, kaj pa z vami, policija pravi, da klatite mestne orehe tam na Ambrozevem trgu. Orehe kradete in drevje klesate? Polomili ste več vej! — Gospod, to ni res. Nobena veja ni odletela, še orehov nisem nič dobil. Druge stranke tam okrog jih imajo po cele vreče. Sploh je bilo pa tako. Otroci in ženske so pobirale orehe in so metali palice na drevje. Ko sem prišel, pa so me prosili, naj vržem jaz enkrat koleček v oreh ker sem močnejši. Usmilil sem se jih, pa sem ga pogladil med veje. Če je kaj padlo ne vem, vem pa, da je prišel ravno tisti nesrečni trenutek stražnik in me zaplasi. Niti enega oreha nisem dobil. — Ker drugih dokazov ni bilo, je sodnik obtoženca oprostil, vendar pa bo moral mož kljub temu plačati 25 Din takse za oprostilo sodbo.

Rešimo sokolski Tabor!

Pravo Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je bilo, je in bo vedno ostalo najboljšje. 3137/H
Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

Splendid isolation.

V Rimu, 20. okt.

Želja se največji praznik fašizma, obletnica fašistovskega »pohoda na Rim«, druga obletnica. Praznovala se bo 28. t. m. in naslednje dni na kar najslavnejši način, kakor se zahtuje. Vse podrobnosti je točno določil zadnji »veliki fašistovski svet« in doda se morja le še kaka malenkost, če se bo to zdelo potrebno »Vodji«, ministrskemu predsedniku Mussoliniju.

Tako ste torej minili dve leti, kar fašizem osrečuje Italijo s svojo vladavino. Prvo leto bi se moglo nekoliko označiti za »leto podiranja«, drugo pa »leto zidanja«, kajti v prvem letu svoje vladave je fašizem, zagotovivši si od popolnoma onemoglega starega parlamenta enoletno polnomočje, delal z vsemi silami na to, da podere vse, kar bi le količjak spominjal prejšnje vladavine »demokracije«. Pri tem podiranju so mu pomagale same celo tudi one stranke, katerih dolgoletni trud je podiral. Isti stari parlament je sprejel potem novi volilni zakon, ki je s pomočjo večinskega sistema zagotovil vladajoči stranki dvotretninsko večino v poslanski zbornici in porinil vse ostale stranke v brezplavno manjšino. Tedaj se je začelo »zidanje«, to se pravi, da si je fašizem začel utrjevati svoj položaj s po fašistovanjem vseh panog državne uprave in provajanjem reform, ki so služile zopet istemu smotru. Kot posebna zaščita sadov fašistovske revolucije se je ustanovila »prosto voljna milica za narodno varnost«. Ko se je fašizem nahajal v najvnetejšem »preporočajevnem« delu, je udarila vmes strela iz jasnega, umor poslanca Matteotija, in stavba fašistovske vladavine se je začela rušiti. Nasilje in korupcija, s katerima so jo gradili, sta stopila do grla celo tistim, ki so dotlej imeli primerno opravičbo tudi za njih, kar je prihajalo iz fašistovskih vrst. Danes, ko praznuje drugo obletnico svojega pohoda na Rim, je fašizem popolnoma osamljen.

Mussolini da se je zadnje mesece silno prizadeval, da bi zapet pridobil narodove simpatije za svojo vladavino. Prepotoval je ves škorenj, od severa do juga in od juga do severa. Skoraj ni

bilo tedna, da bi ne bilo časopisje javljalo kakega njegovega govora, v katerem je proslavljal delo fašizma za narod in državo. Ali narod se ni ogrel. In ko je prišel čas za praznovanje obletnice pohoda na Rim, je fašistovski veliki svet v občutku, da bi poziv fašistovske stranke narodu, da naj praznuje z njo velik fašistovski praznik, ne našel primernega odziva, modro sklenil, da smatra ta praznik za praznik — stranke. Seveda! Obe najmočnejši organizaciji v državi, združenji kombatenov in vojni pohabljencev, ste na svojih letošnjih kongresih poudarili svojo nepolitičnost in sta se sedaj, za praznik obletnice fašistovskega pohoda na Rim, izrekli proti sodelovanju pri teh strankarskih svečanostih. Naj se ta sklep tolmači kakorkoli, v svojem bistvu pomenja le eno — nezaupnico fašizmu in njegovi vladavini.

Letošnja proslava fašistovskega pohoda na Rim je bila v začetku brez dvoma zasnovana na kar najširši podlagi. Ves narod naj bi bil proslavljal fašizem kot rešitelja in preporodnika od movine. A da bi bila stvar še slovesnejša, je Mussolini prihranil za to priliko še nekaj pravega posebnega: Milica naj bi ob obletnici pohoda na Rim prisegla kralju. Za okrase druge obletnice fašistovskega pohoda na Rim je Mussolini hotel porabiti tudi kralja, ki naj bi prisostvoval osebno zaprisegi milice v Rimu. Svečanost bi bila veličanska. Tako je bilo namreč zamišljeno pred umorom poslanca Matteotija. Sedaj je stvar seveda popolnoma drugačna. Milica bo sicer prisegla kralju 28. t. m., toda kralj ne bo prisostvoval zaprisegi, in Mussolini baje tistega dne tudi ne bo v Rimu, temveč v Milanu.

Nameste velikega narodnega praznika, bomo tako imeli 28. t. m. le praznik fašistovske stranke, ki se bo praznoval z običajnimi paradami in zborovanji, na katerih se bo proslavljala fašistovska revolucija in njeni uspehi, skratka: razveljavilo bo drugo obletnico svojega pohoda na Rim praznoval sam zase in po svoje!

Hi mest Krakova, Poznanja in Ljubljane, naj bi se prevoz izvršil preko teh mest, ni bilo mogoče ustreči, ker so bile te želje izražene prekasno, ko je bil že ves program določen. Poljsko časopisje ostro kritizira odboj, ker ni vsaj toliko popustil, da bi se bil prevoz izvršil preko Ljubljane in če tudi bi bilo treba spored svečanosti spreminiti.

— Beograd, 25. okt. (Izv.) Jutri se vrše v Beogradu velike svečanosti povodom prenosa Sienkiewiczovega pepela v Varšavo. Dopoldne bo v katoliški cerkvi slovesna služba božja, med katero bodo zvonili vsi zvonovi. Patriarh Dimitrije je izdal povelje, da istočasno zvone tudi po vseh pravoslavniških cerkvah. Popoldne bo velika svečanost na vseučilišču pod predsedstvom prof. Radovana Košutića. Predavalji bodo o Sienkiewiczu in njegovih delih prof. Košutić, ravnatelj Knežević, docent Vitezić in bibliotekar Gjonić. Zvečer bo v narodnem gledališču velika svečanost v čast Sienkiewiczu. Slavnostni govor bo imel pisatelj Branislav Nušić. Danes ob 9. dopoldne so se vršili po vseh višjih razredih beogradskih šol intimne svečanosti s predavanji o Sienkiewiczem življenju in delovanju. Dijaki so imeli ponka prost dan.

— Oton Župančičeva »Duma« v italijanskem prevodu. Italo Maffei je s pomočjo gospe Fani Šinkovec-Mayer prevedel na italijanščino Župančičevo delo »Duma«. Dodal je tudi zgodovinski pregled slovenske literature. O prevodu govori v tržaškem »P. D. S.« prof. Umberto Urbanaz-Urbani, zatrjuje, da je prevod nov poskus, da bi se tudi na kulturnem polju vedno bolj navezali odnošaji med Italijo in Jugoslavijo. Danes poleg drugih italijanskih avtorjev Pirandello triumfira v Zagrebu in v Ljubljani, jutri bodo triumfirali v Italiji Ivo Vojnović, Oto Župančič, Borisav Stanković. Že danes Italijani v Jugoslaviji in Jugoslovenci v Italiji lahko navajajo Župančičev verz: »Kje je tuja zemlja?«. Prevod je izšel v Modeni, v tiskarni Immacolata. Maffei pripoveduje, da je bil prevod končan že 1922., ali ni prišel na dan, ker še ni bilo rešeno pekoče reško vprašanje. Sedaj, ko je odprta svetla pot sporazuma med Italijo in Jugoslavijo, hoče biti Maffeijeva knjiga ne samo znamenje interesiranja za literaturo jugoslovenskih sosedov, marveč tudi nekaka oddolžitev napram »Literarnemu društvu« v Ljubljani, ki si je postavilo nalogo prevesti najboljše italijanske pesnike, med njimi tudi D'Annunzija.

— Danes zvečer se poje v operi mesto že javljene »Carjeve neveste« opera »Maj ska noč za isti red E. Sprememba repertoarja je potrebna, ker gđ. Rozumova še ni popolnoma okrevala od angine. V drami se pa igra »Firma P. B.« za red F.

— Slavnostna predstava v naši operi. V proslavo českoslovaškega narodnega praznika priredi Narodno gledališče v Ljubljani v torek dne 28. t. m. slavnostno predstavo, pri kateri se bo pela slavna Dvočakova opera »Rusalka« pod taktirko in v režiji ravnatelja Rukavine. Opera je izvrstno naštudivana in bo vsled svoje izredne muzikalne lepote brez dvoma dosegla absoluten uspeh. Na slavnostno predstavo opozarjamo vse prijatelje českoslovaškega naroda v našem mestu. Predpredaja vstopnic od danes naprej pri dnevnih blagajni v operi.

— Nedelja v Narodnem gledališču v Ljubljani. Danes zvečer je v operi ljudska predstava pri nižnjih cenah, in sicer se poje komična opera »V vodnjaku« in »Cavalleria rusticana«. Drama pa vprizori Meskovo »Pri Hrastovih«. Začetek v operi ob pol osmih, v drami ob osmih zvečer.

— Uspeh »Prodane neveste« v Nürnbergu. V nürnbergskem mestnem gledališču so igrali 11. tm. Smetanovo opero »Prodano nevesto«. Gledališče je bilo razprodano in opera sprejeta z največjo simpatijo. Časopisi nasvetujejo, da naj se tako razvita in tako uspešna opera stalno obdrži na repertoarju.

— KONCERT NA VIČU. Prijatelje umetnih in narodnih pesmi ponovno opozarjamo na nedeljski koncert (26. t. m.), ki ga priredi pevsko društvo Slavica v dvorani Sokolskega doma. — Vičani! Pokažite s svojim polnočestviličnim obiskom, da znate ceniti pošteno prireditelje. — Začetek točno ob sedmih zvečer! 236/n

— Rezultat »Uzgojateljeve« ankete. — Nagrada od pet hiljada dinara, koju je raspisao »Uzgojatelj« za najboljši članek o temi »Moral i društvo« pripada je prema oceni naričotog juryja gosp. Mirku Jurkoviću profesoru dubrovačke preparandije. Najetelja ove ankete bio je veliki broj i rezultat sa moralnog gledišta je znanat. — Uredništvo »Uzgojatelja« namjerava i dalje raspisivati visoke nagrade za ankete u važnim kulturnim in socijalno-etičkim problemima.

— Glasbeno društvo »Sloga« v Ljubljani. Na občnem zboru dne 19. okt. se je ustanovilo v Ljubljani železničarsko pevsko glasbeno društvo »Sloga«, v katero so pristopili člani pevskega zbora in godbe »Zveze jugoslovenskih železničarjev«. Glasbeni odsek društva »Sloga« se deli v godbo na piňala, godbo na lok in pevski zbor. Ob številni udeležbi železničarjev — ljubiteljev petja in glasbe so poleg pozdravov sestre »Drave« iz Maribora in drugih zastopnikov ter bodrilni besedi raznih govornikov, izrazili društvo svoj »viva«, floreat, crescat« tudi zastopniki »Matice«, in »Zveze slov. pev. zborov«. Izvoljeni odbor vabi k številnemu pristopu v »Sloga« vse železničarje in tudi ne železničarje, občinstvu pa se priporoča za blagolotno naklonjenost.

Današnje prireditve v Ljubljani: Kino Ideal: »Potovanje okoli sveta«. — Kino Matica: Uganka ženskega srca.

Krasne toalete!

Razkošna oprema!

Uganka ženskega srca

Čas je denar Čas je denar

Krasna salonska družabna drama v 5. dejanjih

V glavnih vlogah šarmantna

Grete Reinwald, Hainz Salfner, Alfred Gerasch, Hermann Picha

Ne zanemarijate svoje ženice!

Čas je sicer denar, ali za ženo treba oboje: čas in denar! — Vsi, ki se čutite prizadeti, oglejte si sigurno ta film!

Predstave ob 1/4., 5., 1/2. in 1/2.9. — Ob nedeljah 3., 1/2.5., 6., 1/2.8. in 9.

25., 26. in 27. oktobra

Neskrajšani orkester svira pri vseh predstavah.

Mladini prepovedano!

ELITNI

Kino Matica

Sokolstvo.

ČLANSTVU SOKOLA I.

28. oktober je velik spominski dan narodne in državne osvoboditve vseh malih, nekdanj zasuženjih slovenskih narodov. Sokol I. proslavi omenjeni nacionalni spomin v zvezi s prvimi rednim bodočim društvenim predavanjem na Taboru.

Proslavimo ta dan v znamenju narodnega veselja in onega veličastnega razpoloženja, ki je navdajalo pred leti vse naše sokolske vrste. — Nov sokolski dom je pod streho, manjkajo mu pa še najdražji deli, predno bo uporaba (mizarska dela, fasade, osrednja kurjava, razsvetljava itd.). Proslavimo te dni z ono nacionalno požrtvovalnostjo, na katero smo bili pripravljeni v svetem razpoloženju pod vtisom velikega dogodka pred šestimi leti.

Vabimo in pozivamo vse svoje članstvo, da daruje in zbira prispevke bodoče dni za Tabor, da čim prej dokončamo ponosno nacionalno zgradbo na Taboru. Ako vsak član pomaga gradbi samo z 20.— Din, bo s tem mnogo doseženo. — Prispevke sprejemajo proti potrdilu »Tiskovna zadruga« v Prešernovi ulici in v društveni pisarni na Taboru vsak dan med 4.—7. popoldne.

Odbor Sokola I.

Julijska Krajina.

— Prošnja za privatno slovensko šolo v Gorici obdita. Dolgo časa so se trudili Slovenci v goriskem mestu, da bi dobili na občinske stroške svojo potrebno slovensko šolo in vrtec, ali ker je bil ves trud zaman, so si hoteli napraviti šolo na lastne stroške. Prošnja pa je šolsko nadzorništvo odklonilo s praznim izgovorom, da je v goriskem mestu že dovolj preskrbljeno za potrebe prebivalstva s šolami in otroškimi vrtci. Pa tako radi govore mogočni italijanski oblastniki o svobodi, katero uživajo Slovenci v Julijski Krajini!

— Istrska komisija. Ako so resnično poročila, potem italijanska interministerijalna komisija za Istro zelo pridno deluje. Imela je več sej v Pulji, na katerih se je z vseh mogočih vladnih strani zopet enkrat obljubila obsežna pomoč. Komisija je poselila tudi nekatere kraje v spodnji Istri in pride tudi v zgornji del dežele. Ako imajo gospodje oči, da vidijo, morajo spoznati, da Istra nima cest, da jih treba graditi in stare popraviti, da treba posušiti dolino Mirne, Raše in jezero pri Čepiču, da razsaja po raznih krajih malarija, da manjka vode, da treba kmetom preskrbeti pred vsem za izvoz vina itd. Nebroj je raznih nujnih gospodarskih potreb. — Pred vsem potrebuje življenja Pula in tisočkrat že je bilo povedano, kaj treba storiti v svrhu puljskega ožvilenja. Gospodje iz Rima poslušajo sedaj iste pritožbe in iste zahteve. Zadnji čas je, da se krene na pot prave in resnične pomoči. V ta namen treba denarja. — Dokler se ne bo čulo, da so nakazane za Istro velike vsote denarja, je zaman vsako govorenje in obljubljanje, kako

se bo Istra dvignila sedaj, ko so zborovali njej v prilog v Pulji sami vladni gospodje iz Rima!

— Z vseh strani Istre prihajajo poročila, da so hrvatski in slovenski starši pri vpisovanju svojih otrok v šolo storili v polni meri svojo narodno dolžnost ter so zahtevali, da se njihovi otroci v dodatnih urah poučujejo v svojem domačem jeziku. Šolska oblast pa je povsod delala zapreke in je tudi grozila po svojih italijanskih učiteljih prizadejim starišem, ako se ne odreče pouku v materinščini v dodatnih šolskih urah. V Krmedu imajo italijanskega učitelja, ki ne pozna hrvatskega jezika. — Roditelji so rekli na to, čemu naj pošiljamo otroke v šolo, ker tam samo izgubljajo čas in se prav ničesar koristnega ne nauče. Prišlo je v vas devet orožnikov, ki hodijo po hišah in zahtevajo, da morajo stariši svoje otroke pošiljati v italijansko šolo.

— Ameriška ladja »Pittsburg« v Pulji. Te dni je prispela v pulsko pristanišče ameriška vojna ladja »Pittsburg« s 1000 možmi. Šla je v »doka«, da bi se izvršile tam nekatere poprave. Toda v splošno začudenje prebivalstva je ladja odplula še isti dan. Društvo »Soglio Uliva« je zahtevalo za popravila tako velike svote, da so se Američani gosposdom zastopnikom imenovanega društva z nasmehom poklonili in nemudoma zapustili Pulo. Društvo ima polno upraviteljev in uradnikov, ki so bogato plačani, nekateri imajo pri društvu sinekuro z 10 do 12.000 lirami. Američani so hoteli ostati v Pulji kak teden ali morda še več in velika posadka bi bila dala mestu gotovo precej zaslužka. Tako se ne rešuje beda v Pulji, marveč tako se odganja dejanska ponudena pomoč pulskemu mestu in pristanišču. Američanov sigurno ne bo več v Pulo.

— Odpuščenje učiteljev. Šolski skrbnik Reina je zagotavljal poslanicu dr. Besednjaku, da se ni bati odpuščenja slovenskih učiteljev. Toda italijanska gospoda govori eno, dela pa drugo. Sedaj so odklonjeni prvi učitelji na podlagi nove zakonodaje za osnovno šolo. Odpuščenji so: Bernetti Fran, Rakitovac, Cerut Silvester, Predloka, Demarin-Flego Zorka, Kenič Andrej, Zagorje, Knap Anton, Col, Medvešek Bogomil, Dekani, Mislej Josip, Bukovica, Pahor Josip, Sežana. Stedili bodo še drugi odpusti.

— 41.333 lir globe za uhitapljeni saharin. Policijski agenti v Trstu so pred kratkim preiskali ponoči hotele in gostilne. V neki gostilni so našli Mihaela Heistlerja in Karla Schöneya, oba iz Madžarske. Imela sta s seboj 49 kg saharina. Poklicana sta bila takoj pred sodnijo, kjer sta se zagovarjala, da sta kupila saharin od nekega Franka. Obsojena sta na globo 41.333 lir in Heistler bo sedel še šest dni v zaporu.

— Pred poroto v Gorici se je vršila razprava proti 24 letnemu Josipu Buciku iz Banjšic, ki je bil obtožen nemeravnevanega umora. V velikem pretepu med fanti iz Bat in Banjšic je zabodel z nožem Alojzija Klanjščaka, ki je kmalu nato umrl. Bucik je obsojen na 3 mesece in 15 dni zopora, katero kazn pa je že zdavnaj prestal, ker je bil v preiskovalnem zaporu že od 6. decembra 1922. do sedaj.

— Nesreča. Z vagona za prevažanje lesa je padel 36 letni delavec Ivan Zadel pri Sv. Petru na Krasu. Prenesli so ga težko poškodovanega v postojnsko bolnico.

— Svoje petdesetletnino je slavil te dni istrski župnik Šime Červar. Pomagal je ljudstvu na gospodarskem in političnem polju, bil je deželni poslanec, ko je izbruhnila vojna, so poslali tudi njega na ljubljanski grad, ko se je vrnil, so ga preganjali in pretepali fašisti. Trpeče ljudstvo zre za zaupanjem v njega.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

OPERA.

Začetek ob pol osmih zvečer.

Sobota, 25. oktobra: »Majška noč«. Red E. Nedelja, 26. oktobra: »V vodnjaku«. »Cavalleria rusticana«. Ljudska predstava pri nižnjih cenah.

Ponedeljek, 27. oktobra: Zaprt. (Generalna vaja).

Torek, 28. oktobra: »Rusalka«. Slavnostna predstava povodom českoslovaškega narodnega praznika. Izven.

DRAMA.

Začetek ob osmi uri zvečer.

Sobota, 25. oktobra: »Firma P. B.«. Red F. Nedelja, 26. oktobra: »Pri Hrastovih«. Izv. Ponedeljek, 27. oktobra: »Cyrano de Bergerac«. Red C.

Torek, 28. oktobra: Zaprt.

Šentjakobski gledališki oder v Ljubljani.

V soboto, 25. oktobra: »Maks v škripci«. V nedeljo, 26. oktobra: »Maks v škripci«.

★ ★ ★

H. Sienkiewicz na povratku v domovino.

— Praga, 24. okt. (Izv.) Po poročilih z Dunaja je večeraj jutraj prišel vlak z ostanke H. Sienkiewicza iz Švice čez Feldkirchen, Inomst, Amstetten na Dunaj. Ponalogu českoslovaškega zun. ministrstva se je českoslov. konzul v Lincu dr. Locher odpeljal od Insubrucka nasproti, da tam v imenu vlade českoslovaške republike izkaže prvi pozdrav in čast velikemu poljskemu pisatelju. Vlak z zemeljskimi ostanke spremljajo predsednik odbora za prenos zemeljskih ostankov H. Sienkiewicza Libicki, župan glavnega mesta Varšave senator Zalinski in Sienkiewiczov sin. Konzul dr. Locher se je na kolodvoru v Inomstu poklonil velikemu pisatelju in boritelju za svobodo poljskega naroda, izrazil je globoko spoštovanje českoslovaškega naroda do prvega sina Poljske in to tudi zato, ker je Sienkiewicz ljubil českoslovaško kot svojo rodno zemljo. Za svobodo českoslovaškega naroda si je Sienkiewicz pridobil neveljnih zaslug in on je bil med prvimi boritelji za prisrčne zveze med obema bratškima narodoma.

Na meji na postaji v Českých Velenicah je bil prirejen ostanom Henrika Sienkiewicza naravnost kraljevski sprejem in njegova zadnja pot po svobodni českoslovaški zemlji je bila pravi trijumf. Slajni sprejem so pripravili telesnim ostanom velikega poljskega pisatelja vsi sloji češke javnosti od meje do slovenske zlate Prage; na vseh postajah je českoslovaški narod pozdravljajl sprejvod in se klanjal velikemu geniju poljskega naroda. Ni bilo to samo oficijelna prireditve českoslovaške vlade in armade, niso se klanjali Henriku Sienkiewiczu samo pisateljski, znanstveni in umetniški krog, klanjala sta se svojem ljubljencu vsa inteligenca in ves narod.

Silajen je bil sprejem na obmejni postaji v Českých Velenicah. V imenu českoslovaškega naroda so krsto s smrtnimi ostanke sprejeli: za češko akademijo znanosti in umetnosti ravnatelj Kvapil, za klub pisateljev posl. dr. Dyk in Čapek, za umetniško besedo dr. Hanuš Jelinek, za sindikat čl. žurnalistov urednik V. Červinka, za obč. svet Velike Prage viši sv. Titěra, za Narodni svet senator dr. Němec, za vlado min. svet. dr. Špiček in senator Hybš, za slavnostni komitet dr. Fuhrich, Vondraček, Lacinski, dr. Štech, kon. Matušek in urednik Mergel, zastopnik poljskega poslaništva in deputacija poljskih društev.

Vlak z zemeljskimi ostanke H. Sienkiewicza je prišel 23. t. m. ob 16.40 na kolodvor. Vojška godba je zaigrala poljsko državno himno, za tem českoslovaško in na to Sienkiewiczovo priljubljeno pesem »Nad Tatro se bliska«. Med drugimi se je v imenu českoslovaških pisateljev poklonil H. Sienkiewicz pisatelju in narodni poslanec Dyk, naglašajoč:

Na mejah najzadnejše slovenske države se poklanjajo češki pisatelji ostanom in geniju Henrika Sienkiewicza. Na meji, kjer s treh strani butajo valovi germanskega morja, se češki pisatelji klanjajo in izkazujejo čast velikemu Poljaku, boritelju za svobodo rodne zemlje in Slovansva. Zgodi se po izreku Simona Starovolskega: »Fortuna variabilis«, da po najslavnejši preteklosti padajo narodi v suženstvo« a da se potem dvigajo prapori poraženih ponovno k svobodi in mečejo v prah jarem tlačanski. Nikdar ne klone s krvjo poškopljene meč junakov-borcev za svobodo. In zgodi se, da po težkih bojih narod zopet ostane k novi svobodi in napredku.

Po vseh velikih postajah do Prage je bil prirejen najveličastnejši sprejem. Naravnost triumfalni je bil bila manifestacija slovenske Prage geniju Henrika Sienkiewicza. Na Wilsonovem kolodvoru v Pragi je v imenu odsotnega primatorja dr. Baxe in čl. vlade sprejel krsto sek. šef. dr. Vaneč. V triumfalnem sprejvodu so nato krsto peljali skozi mesto v Pantheonu. Na čelu sprejvoda je jahala okonjena policija, za njo pa: Sokolstvo, češkopolski klub, poljski klub, kolo poljskih prijateljev, voz z venci, svečeništvo, voz s krsto, pokolnikov sin in častna poljska delegacija, poljsko poslaništvo, slavnostni komitet, zastopnik prezidenta dr. Masaryka, min. predsednik Švehla, predsednik parlamenta in senata, vsi ministri, vsi drž. veleostojniki, diplomatski zbor, general Mittelhauser, obč. svet Prage, Narodni svet, akademija znanosti, poslanci in senatorji, generaliteta, znanstveniki, pisatelji, novinarji in tisočglava množica narodnega občinstva.

V Pantheonu je bila krsta položena na bogato okrašen katafalk. Danes v petek ob 11. do 18. je bil dovoljen občinstvu dohod v Pantheon. Zvečer ob 19. je bila krsta odpeljana v slavnostnem sprejvodu na Wilsonov kolodvor, od koder je krenil vlak v svobodno poljsko domovino.

— Varšava, 24. okt. Varšavski odbor prenos pepela Henrika Sienkiewicza se je po možnosti oziral na vse želje, izražene od posamičnih mest in dežela glede prevoza. Že

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 25. oktobra 1924.

Jedro krize.

«Slovenec» je včeraj prav povedal, da sedanja kriza ni navadna kriza, ampak kriza med drugim ustavnim faktorjem, to je krono in parlamentom. Radič je to tudi povedal na javnem shodu pred 10.000 ljudmi, in sicer tako, da so morali njegove besede v listih konfiscirati. «Slovenec» pa svoje trditve ni izpeljal do konca, oziroma jo je po svoje razložil. Stvar je sledeča: oba državna oziroma vladna faktorja sta vezana z ustavo. Kralj ne more postopati po svoje in parlament tudi ne, ker sta oba prisegla na ustavo. Razlika je sedaj ta, da je kralj izpolnil svojo dolžnost, ker je moral braniti ustavo in s tem državo, narodni poslanci se pa te svoje dolžnosti ne zavedajo in mislijo, da smejo grešiti proti državi, kolikor hočejo. Da bi prikrili svojo podlost, se sklicujejo na narodno voljo, ki jo delajo sami, kajti leta 1918, ni bilo nikjer tiste hrvatske «narodne volje», ki je danes in ki jo je ustvaril Radič, in tudi slovensko «ljudsko voljo» so ustvarili šele izdajalci deklaracije. Pri tem ti gospodje pozabljajo, da niso samo zastopniki ljudstva, ampak zaščitniki države. Pri današnjem razpoloženju ni prav nič težkega doseči, da se ustvari «volja ljudstva» proti državi. Demagog seveda še hujša in prigravja masi, da bi za to dobil njegove glasove. Pošten zastopnik ljudstva, ki mora videti, da bi bil propad države na škodo narodu — da je sedanja oblika države edina rešilna, da bi jo republikanstvo uničilo in da je država taka, kot je sedaj, vsaj gotovo več vredna, nego vse nejasne seljačke človečanske, radičevske in prepeluhove republike — torej ne pojde z «voljo naroda», ki v svoji zaslepljenosti ne vidi svoje lastne koristi, ki jo ima od urejene države, ampak pojde na pot svoje dolžnosti in bo branil ustavo, na katero je prisegel. Ako je parlament res nekaj izraz «ljudske volje», mora biti v kralju izražena «volja države», ki hoče živeti. Ako jo hoče ljudska volja uničiti, mora država pokazati svojo voljo do življenja. To je jedro krize. Kralj je moral nastopiti proti radičevskemu razdiralnemu delu med narodom in v armadi — in parlament bi moral odobravati, da je storil svojo dolžnost, ker ga k temu ne le opravičuje, ampak naravnost sili — ustava. V primeri bi bilo to rečeno: kadar se otroci v hiši tako razpasejo, da razgrajajo in razbijajo in je nevarnost, da uničijo hišo, mora nekdo nastopiti proti otrokom in rešiti hišo — otrokom in korist. Seveda, ko je kralj storil, kar je moral, je nastal krik, da je konec parlamentarizma, da vlada militarizem itd. in na drugi vladni faktor leti zaradi izvrševanja dolžnosti očitki iz vrst poslancev, ki se svojih dolžnosti ne zavedajo. Radič, ki nima niti toliko smisla za parlamentarizem, da bi šel v parlament — kriči, da Beograd ni parlamentaren. Niemu se pridružujejo drugi demagogi in se obračajo proti drugemu vladnemu faktorju, namesto da bi pomislili, kam mora priti država, če ne bo blagor države suprema lex — in če bo volja posamnika ali volja ljudstva več nego ustava, zakoni, prisega, poštenost in vse, kar je podlaga skupnega dela vsake družbe, vsake države in vsega človeštva.

L.
— Poziv! Da tudi mi čim vidneje manifestiramo svojo kulturno in slovansko solidarnost s poljskim narodom, pozivamo vsa kulturna, dobrotelna, pevka, telovadna in druga društva, da povodom prenosa zemskih ostankov velikega pisatelja Henrika Sienkiewicza iz Švice na Poljsko t. j. dne 26. t. m. pošljejo pozdravne brzojave ministru za prosveto v Varšavi.
— Češka recepcija dne 28. oktobra. Generalni konzul ČSR g. dr. Otakar Beneš priredi ob priliki obletnice osvoboditve češkoslovaškega naroda, na dan 28. oktobra t. l. ob 11. dopoldne v dvorani «Mladike», Šubičeva ul. recepcijo in si usloja s tem vse češkoslovaške pripadnike in vse jugoslovanske prijatelje češkoslovaške-jugoslovenske vzajemnosti, kakor tudi vse korporacije in ženska društva najvbolj neje vabiti. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.
— Morda še ne veš, da farizeji vedno besne, kadar jim poveš resnico v obraz. Če še ne veš, da ima vsaka palica dva konca in da je Bog svetloval ljudem, naj iščejo in trkajo, da najdejo in se jim odpre, boš imel pri liko izvedeti vse to in imenitne kopije znanih «Slovenčevih» zanimivosti, ki jih bomo priobčevali vsako soboto tudi za tiste «Slovenčeve» naročnike, ki si še nočejo prihraniti naročnine na to moderno natezalnico svobodne misli.
— Stanovanski uradi se ukinejo in njihove funkcije se prenesejo na upravne oblasti prve stopnje. Tako razglasa jo iz ministrstva za socialno politiko.
— Za izrednega profesorja na beogradski glasbeni šoli je imenovan g. Ilija Slatin, bivši dirigent beogradsko in splitske opere.

— Nova štirirazredna gimnazija se otvori po sklepu prosvetnega ministrstva v Novem Bečuju.
— Izkušnje pošilnih in brzojavnih pravnikov. Vse osebje I. in II. kategorije dela državne strokovne izpite pri postnem in brzojavnem ministertvu v Beogradu. Ostalo osebje ministertva dela izkušnje v ministertvu, osebje III. kategorije in sva-ničniki ravnateljstva in njenih ustanov pa pri ravnateljstvu. V ministertvu sta dve izpraševalni komisiji, in sicer: komisija za izpraševanje kandidatov I. kategorije, ki ji načeluje generalni direktor, in komisija za izpraševanje kandidatov II. kategorije, ki ji načeluje pomočnik generalnega direktorja. Za izpraševanje kandidatov III. kategorije in sva-ničnikov obstoji izpraševalna komisija pri direktorji, ki ji načeluje direktor. Vsa kandidata mora ob priliki prijave plačati nagrado za člane izpraševalne komisije. Nagrada znaša za uradnike I. kategorije 150 Din, za uradnike II. kategorije 120 dinarjev in za uradnike III. kategorije 100 dinarjev ter za sva-ničnike 60 Din. Izkušnja je javna in ustna. O uspehu izkušnje se izda izpricvala, ki mora biti kolikovsky 30 Din. Prijave za izkušnje se pošiljajo na ravnateljstvo. Slednja prijava mora biti kolikovsky 20 Din. V njej mora kandidata točno označiti, katero izkušnjo želi delati, in podpisati polno ime in priimek z začetno črko očetovega imena, dalje kraj službovanja, čin, kategorijo, skupino in stopnjo osnovne plače. Prošnji se priloži potrebna vsota denarja v gotovini za nagrado izpraševalni komisiji.
— Dobrovoljska agrarna posestva. Ministrstvo agrarne reforme pripravila revizijo vseh dobrovoljskih agrarnih posestev.
— Za varnost potniške prtljage. Ker se skoro vsak dan dogajajo tavnine potniške prtljage na železnih, je ministertvo saobračaja odredilo strogo pregledovanje vseh kovčgov in zavojev s prtljago pri spremanju na vlak. Vršilo se bo tudi strožje nadziranje prevzete prtljage.
— Železniška zveza z Belgijo in Holandijo. Ministrstvo saobračaja dela na to, da se uvede direktna železniška zveza z brzovlaki in potniškimi vlaki v Belgijo in Holandijo.
— Učiteljski dom v Šabcu. Učiteljski podrinske prosvetne oblasti so sklenili, da si zgradijo v Šabcu svoj dom.
— Velika duhovniška tiskarna v Nisu bo gotova do prihodnje spomladi ter se otvori ob priliki Vaseljenskega zbora. Tiskarna bo moderno urejena in se bodo v njej poleg cerkvenih knjig tiskali tudi časopisi.
— Za prosvetnega inspektorja bitolske oblasti je imenovan g. Peter Lješnarevič, direktor gimnazije v Velesu.
— Kongres zdravstvenih združenj se bo vršil v Beogradu 25. in 26. t. m. Udeležniki imajo na železnici polovično vožnjo.
— Popis revnih otrok. Po naročilu mestnega magistrata bo oskrbnik ubogih za Trnovo-Krakovu vpisaval vse otroke, ki so potrebni kakršnekoli podpore, nadzorstva in one, ki pridejo v poštev za božičnico. Vpisuje se od torka 28. t. m. do srede 12. novembra od 2.—3. popoldne v Mali čolnarski ulici št. 9. Zgleda naj se le starši ali varuhi.
— Požar v kranjski okolici. V četrti okrog 21. zvečer se je na dosedaj še nepojasnen način vnelo gospodarsko poslopje posestnika Štefeta v Gorenjah pri Kranju, ki je v nekaj trenutkih zgorelo do tal. Veliki ognjeni svet ter zvonjenje po bližnjih cerkvah je privabilo na lce mesta več prostov, gasilnih društev in nebroj občinstva. Sreča je bila, da ni bilo vetrovno, ker sicer bi se ogenj gotovo razširil. Veliko pohvalo pa zasluži prost, gasilno društvo Primskovo, ki je bilo prvo na mestu ter preprečilo nadaljnji razvoj požara. Škoda je velika, zavarovalnica, kot navadno, majhna. To je že tretji požar v teku enega meseca v neposredni bližini Kranja.
— Smrtina kosa. Dne 23. t. m. je umrl g. Henrik Peterlin, višji računski svetnik. Pokojnik je bil odličan uradnik in dober narodnjak. Vsi, ki ga so poznali, so ga visoko čislali. Pogreb bo v nedeljo 26. t. m. ob pol 15. iz javne bolnice na pokopališče k sv. Križu. Bodi možu ohranjen trajen spomin. — V Sarajevu je v najlepši moški dobi 33 let umrl g. Janko K. os. kapetan pri odnojem pehotnem polku. Pokojnik je bil odlično naroden mož, ki svojega narodnega mišljenja ni prikrival. Kot oficir je še služil pod Avstrijo in je moral pretrpeti mnogo grenkega baš radi tega, ker ni nikdar zatiljil svojega narodnega in naprednega prepričanja. Imel je mnogo prijateljev, ki so ga visoko cenili radi njegovega krepkega in odkritega značaja. Pokojnik zapušta soprogo Anico in dva otroke, Milico in Mifenko. Bodi mu ohranjen trajen spomin in naj mu bo lahka bratska gruda.
— Prosvotna javna družba zapuščila pok. Maks Pavlina iz Črnomlja se bo vršila v nedeljo dne 9. novembra t. l. ob 13. popoldne na lcu mesta v Ručetni gori pri Seničici — 1 vinograd v izmari ca tri tisoč m² z zidanko. Izključna cena Din 65 tisoč. V ponedeljek dne 10. nov. t. l. ob 9. dop. 1 njiva v Okluk, izključna cena 12.000 dinarjev, ob 11. dop. 1 njiva v Lokit, izključna cena Din 7.000; ob 14. popoldne razno pohištvo, posoda, knjige, razne zbirke in drugo.
— K notici «Junaški Dravoljčani» nam piše g. Fr. Reš, strugar, da so njega brez povoda napadli Anton Jenko, Jože Marenčič, Feliks Černivc in Anton Jerinc. Drugi dan so pred stražnikom priznali napad in na zahtevo Reša plačali 500 Din odškodnine. Torej je krivda le na «Junaških Dravoljčanih».
— Po trinaestih letih odkrit zločin. V Petrijevskih nedaleč od Osijeka je bil pred dnevi aretiran bivši župan Guro Petič iz izročim sodišča. Aretacija Petiča, ki je vajal za političnega in uglednega človeka, je vzbudila pravo senzacijo. Kakor poročajo, je bil Petič aretiran na podlagi suma roparskega umora lovkega čuvaja Vrbaniča, ki je bil umorjen pred 12 leti. Petiča je ova-dila neka ženska, s katero je imel intimne odnose.
— Samomur v Zemun. Kakor smo poročali se je v Zemun ustrelil ugledni odvetnik dr. R. Brandaj. Kakor poročajo samomura ni izvršil odvetnik, temveč njegov 28 letni nečak in absolviran jurist Rajko Brandaj.
— Vojaški begunc — roparski glavur. V Slatini na Hrvatskem je bil prijet te dni znan ubelčnik Vasa Teodorovič, ki so ga pograbil od leta 1920 dalje. Kasneje se je zagnalo, da se Tod-rovčič potepa s tolpo roparjev v okolici Bistric, kjer je napadal pasante, predvsem ženske in otroke ter jih oropal. Orožniki so mu bili opetovano za petami, vendar se je znal drzni zločinec dobro skrivati. Pred dnevi pa je orožnikom zloglasni zločinec naravnost padel v roke. Zalotili so ga baš, ko se je vračal z ljubavne sestanaka. Vasa se je sicer branil s sekiro, vendar so ga orožniki razorožili in zvezanega nato odpeljali v bistriške zapore.
— Zagreben zločin. V vasi Vrbica pri Vinkovcih se je odigrala te dni krvava ljubavna žaloigra. Seljaka Janez Effinger in Avgust Pavošev sta imela ljubavno razmerje z vdovo Gašparič in njeno hčerko Mari-oo. Avgust je bil ženin matere, dočim je Janez dvoril hčerki. V nedeljo zvečer se je vračal Pavošev domov. Na cesti ga je napadel Effinger in ga udaril s sekiro po glavi in je Pavošev v bolnici v Vinkovcih umrl. Oblasti so odredile obširno preiskavo, ker se ni ugotovljeno, dali je Pavoševa ubil Effinger.
— Pri živčnih bolečinah, revmatizmu, protinu, odelbelosti, sladkosečnosti se izkazuje grenčina «Franz-Josef» za izredno dobrovoljno odvajilo.
— JUAN. Iz priznanih pisem: «Vsakdanja vporaba Vašega izdelka »Juhana« me je prepričala o njegovi izborni kakovosti in pa o tem, da Vaša priporočila niso prav nič pretirana.» — Polonca Z., St. Vid nad Ljubljano. 47/n

VELIKA ŽEPNA TATVINA.

V zadnjem času so razvili žeparji na železniških progah veliko delavnost in zdi se, da jim gre kupčija izvrstno v klasje. Dnevno se javljajo številne žrtve, okradene za borendne zneske. Najboljši žeparski posel uspeva na progi Zidani most-Zagreb, pa tudi iz drugih krajev poročajo o številnih žepnih tatvinah. Tako je dne 17. t. m. postal žrtve žeparjev ljubljanski trgovec na mesar g. Peter Bernik, stanujoč v Sodni ulici št. 8. Bernik, ki je bil na kupčijemskem potovanju v Sremu, se je vozil omenjenega dne iz Osijeka v Dalj. Ker je bil zelo utrujen, je med vožnjo zaspal. Zbudil se je šele, ko ga je stresel spovednik močno za rame. Ob tej priliki je presenečen opazil, da ima pretezan tovelnik in izgubil mu je tudi zavoj z 200.000 Din. Listnico, ki se je nahajala v drugem žepu tovelnika, je tat pustil pri miru. Bernik je takoj napravil ovadbo, vendar do danes o drznem žeparju še ni sledu in ga tudi verjetno ne bo...

Kako okusna, fina, slačka je naša
MIRIM čokolada! 3327

Iz Ljubljane.

— Vse rodoljubno naše občinstvo pozivamo, da se udeležijo proslave 500 letnice smrti velikega češkega vojskovodje Jana Žižke v restavraciji »Zvezda«. Nadejamo se, da bodo zlasti častno zastopali naši vojaški krogi.
— Konzulat Češkoslovaške republike v Ljubljani naznanja, da se dne 28. oktobra t. l. radi narodnega praznika ne bude uradovalo.
— Čestkostov. Obec v Ljubljani. Ve vroči prohlajeni samostatnosti republiky Č. Sl. dne 28. t. m. slavnosti predstavljeni N. rod. divadle. Po divadle práteljski večer v rest. Zvezde. Píhíásky na vstupenky do divadla pílímia z ochoty Sequard, Šelenburgova ul. 4, a Skrušný najdele do pondělka v pole dne.
— Božičnica za revne otroke. Dne 1. in 2. novembra in tudi že nekaj dni prej bodo prodajale članice vseh dobrodelnih društev mesta Ljubljane na večih stojnicah sveče za revne otroke. Čisti dobiček je namenjen za božičnico revnih otrok. Kupujoče občinstvo opozarjamo na te stojnice, ki bodo označene s primernimi napisy ter prosimo, da pri nakupovanju upoštevata blagi namen te prireditve. Dne 1. in 2. novembra bodo člani Pomladka rdečega križa nabirali darove po mestu, ki so tudi namenjeni za božičnico revnih otrok. Naj bi ne bilo nikogar, ki bi odrekel malim nabitracem mlašen prispevek za revne otroke. Zima je pred durmi, beda med otroci je velika, vsled česar naj pomaga vsak po svoji moči.
— Šešrna poroka. Danes praznujeta g. Ivan Vrečič, žel. uslužbenec, in njegova zvesta družica Ana roj. Mohar srebrno poroko. Ob tej priliki se poročí tudi hčerka gđ. Marija Vidic z gosp. Joškom Susterjem, trg. nastavitelcem trvdike Medic-Zankl. Še na mnoga leta!
— Ugotavljanje, da poštni poduradnik v pokoiu Franc Puc ni identičen z onim Pucem, o katerem smo pred dnevi poročali, da je bil aretiran.
— Poziv vsem vpoškoencem. Radi prikrašanja naših draginskih doklad smo primorani sklicati protestni shod, ki se vrši v ponedeljek dne 27. t. m. ob 10. dopoldne v Mestnem domu v Ljubljani. Pričakujemo, da se vsi prizadeti udeležite tega shoda do zadnjega. — Koalicijski vpoškoenci; Salamun-Mast.
— Družstvo »Sloven« razpošilja vsem članom-zamudnikom na članarini ček. položnice. Prosimo vnovič vse prizadete, da čimprej poravnajo to malenkostno vsoto potom položnic — ali pa pri društvenem blagajniku g. Šiligoja, Glodališka ulica 7/III. 234/n

— Najmodernejšje moške in damske kroje, preizkušene, razpošilja in izdeluje po meri ministrsko za trgovino in obrt konce-aljoniirana krojna šola, Zidovska ulica 5/I, Ljubljana. 233/n
— Plesna akademija ima svoje plesne vaje za mladino vsako nedeljo od 3.—6. ure popoldne v veliki dvorani »Narodnega doma« in za odrasle svačar od 8.—11. — Po-čuše plesni mojster g. Praček. 237/n
— Promenadni koncert muzike Dravske divizije v »Zvezdi« v nedeljo 26. t. m. ob 11. uri (kapelnik dr. Jos. Čerin). Spored: 1.) Smareglia: Predigra k operi »Cornellius Schut«; 2.) a) Zajc: »Spreved bana Stepana«, tužaljka iz opere »Ban Leget«; b) R. Wagner: Žalobna godba ob Siegfriedovi smrti iz muzik. drame »Božji somrak«; 3.) Brodri: »Iz Nisa i okolice«, srbske pesmi; 4.) I. Strauss: Potpouri iz opere »Ne-topir«. Točki 2.) a) in b) se izvajate v slavo Mil. Paumoviču.
— Najcenejše in najnovije obleke se dobé samo Selenburgova ulica št. 3 pri Gričar & Mejač.
— Krasne novosti za zimo. Volnene jope in modni tovelniki so razstavljeni pri tvrdki P. Magdič. Oglejte si zalogo tudi v trgovini.
— Kavarna Leon. Vsak večer selonski orkester. Odprta od 4. jutraj. Se pripravlja Pogacnik. 216/n 89/n

V nedeljo 9. novembra 1924

„Dinarski dan“

za »Jugoslovensko Matico«.

On trpi na revmatizmu.

Prišel je ponizno, skesano in betežno v neko mirno gostilno, kamor se shajajo samo tihi ljudje, nekateri izvoščeki, ki poznajo historijo naše prestolice, in delavci, ker je tam dobra kmečka hrana. Predsnočnim se je nepričakovano pojavil možakar. Za-čel je nekemu omizju tožiti o revmatizmu in boleznih, ki jih trpi po vsem telesu vsled ran, dobljenih v svetovni vojni. »Za millega Boga! Mnogo sem trpel. Petnajst ran imam v stegnu. Ne morem hoditi! Raje sem pustil, da so mi kos stegna odrezali, kakor da bi mi celo nogo. Nak, noge pa že ne dam! Za millega Boga! Lačen sem! Zdravnik mi je dal tale zdravila, pa sem ves denar porabil! Pokazal je steklenico, v kateri je bila kaj sumljiva tekočina.

Nato je vzel časopis in začel govoriti o politiki: »Vi ne znate brati časopisa! Jaz ga prav znam. Bla je Davidova vlada. Prit ima Radičeva vlada, vse bo po po-gnov Bičević! Vse pojde v franžel!«
Hodil je ta invalid po ostalih gostilnah. Na sv. Jakoba nabrežju je postal betežni invalid sumljiv službuječemu stražniku in ga je povabil na policijo, da mu nekoliko preiščejo bolezen in grehe. Na policiji so doglali napreje, da je ta betežni invalid, ki se zove Fran Otorepec, rojen tam nekje na Gorenjskem izgnan iz mesta in da ima precej grehov na sebi.
Stražnikom na policijskem ravnateljstvu se je posebno dopadla leporejena fi-gura tega invalida Otorepca. Bil je zelo re-jen. Trebušček primerno zalit. Sumljivo pa jim je postal, ker je invalidu postajalo naenkrat zelo vroče in se je začel potiti. Usmiliili so se ga in ga začeli polagoma sla-žiti. Najprej suknjico, tovelnik in čudo golemo! Pojavila se je stražnikom na telesu lepa suknja, ki je bila pred kratkim ukra-dena nekemu gospodu. Suknja je bila prav skrbno ovita okoli invalidovega telesa tja do nog.
Vprašali so ga lepo mirno: »No, kako pride, Otorepec, suknja k vam?«
Otorepec: »Za millega Boga Za mliega Boga! Suknja je moja! Zdravnik mi je nasvetoval, da se moram toplo oblačiti. Znajte gospodje, da trlpm na revmatizmu, suknjo nosim zato pod suknjicem, da se ne prehladim v trebuh. No, stražniki prebrisa-nemu »zvitopecu« niso verjeli. Poizvedo-vali so dalje in res so kmalu ugotovili, da ima Otorepec suknjo, ki je bila uro popreje ukradena zdravniku dr. Josipu Arhu, na kirurškem oddelku deželne bolnice. Suknja je bila vredna 2000 Din. »Zvitopec« so odposlali sedaj na gorko, da bo preskrbljen čez zimo in da ga ne bo trgal revmatizem.

MATERE!
Vaši deci le

Darila.

Uprava našega lista je prejela: za CMD Din 200, katere je daroval g. Fran Varšek, arhitekt in mestni stavbenik v Beogradu, namesto cvetja na grob po-kojne prof. Milice Ilešičeve.

ZA
JESEN
IN
ZIMO
SO VSE NOVOSTI

KAMGARNA
SUKNA
DOUBL
LODEN
COUVERCOUT
PALMERSTON
ZA MOSKE OBLEKE IN SUKNE
LEAUŠ
SUKNO
TRAVERS
KASAN
KAMGARN
ZA DAMSKE KOSTIME IN SUKNE
PLIŠ
KRIMER
BARŽUN
ASTRAHAN
DEFTIN
ZA DAMSKE PLASCE IN JOPE

v bogati izbiri ter najdovršenejših kakovosti došle.
Oglejte si zalogo in izložbe, prepričani bodete da se kvalitativno najbolje kupi pri
LENASI & GERKMAN
LJUBLJANA

Iz Maribora.

—m Prihod italijanskega novinarja v Maribor. V Maribor je prišel včeraj itali-janski novinar Mirko Andreagnini, urednik lista »Giornale di Genova«. Andreagnini ostane več dni v mestu, da se spozna z običaji našega naroda in da prouči naše go-spodarske razmere, o čemur namerava po-ročati v svojem listu.
—m Koncert znanega dunajskega umet-nika in vijolinista, ki bi se moral vršiti včeraj v petek je bil odpovedan in preložen na kasnejši čas.
—m Radiokonzert. V ponedeljek se po-novi ob 20. predavanje o radiju v zvezi z radiokonzertom. Občinstvo se opozarja da prihaja točno, da s prepričnim prihajanjem ne moti predavatelja, odnosno koncerta.
—m Zanimiva osodba. Pred okrožnim sodiščem je bil obsojen neki tukajšnji tr-govec na tri dni zaporu, ker ni imel urejene svoje trgovske knjige.

Iz Celja.

—c Orjuna v Celju razglasa članom in članicam, da je Oblastni odbor Orjune v Mariboru s odlokom št. 67 z dne 22. okt. t. l. imenovali za komisarja celjske Orjune br. Draga Kralja, ravnatelja Celjske posojilnice. Dokler se ne izvrše nove volitve, se naj članstvo v zadevali organizacije obrača na imenovanega komisarja.
—c Ljudsko vsenčilšče ima v ponedel-jek 27. t. m. ob 8. uri zvečer svoj občni zbor v risalnici meščanske šole. Radi važ-nosti občnega zbora se pričakuje polnošte-vilna udeležba.
—c Celjsko pevsko društvo zapolne na Vseh svetih, kakor vsako leto, tudi letos, žalosinke na okoliškem pokopališču. Pev-ska vaja se vrši v sredo 29. t. m. točno ob ob 8. zvečer.
—c Smrtina nesreča. V celjski javni bol-nici je umrla gospa Marija Kopričevič, po-sestnikova žena, v starosti 66 let. Doma jo je pobilila krava in je dobila tako hude poškodbe, da je istim v bolnici podlegla.
—c Aretiran je bil radi suma tatvine in radi potepuštva neki Maks Kristl iz Ma-ribora ter oddan v zapore okrajnega sodi-šča.
—c Nočno lekarniško službo opravlja ta-teden lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Glavnem trgu.
—c Plačilo občinskih naklad za tekoče leto. Mestni magistrat razglasa: V smislu predpisov za plačevanje občinskih naklad, to je 10%-nega nalemninskega vinarja, 4%-ne kanalske pristojbine in 15%-nega vodne-ga vinarja ter vodnega pavšala, so te plač-ljive v štirih obrokih in sicer 1. januarja, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra, vsakokrat s četrtino predpisanih zneskov. Ker je s 1. oktobrom zapadel zadnji obrok omenjenih občinskih davščin za tekoče leto, se one stranke, ki naklad še niso plačale, poziva-jo, da to store tekom meseca oktobra, ker bi se sicer zostale davšline z zamud-nimi obrestmi od njih izterjale eksekutiv-nim potom.

ODSEK ZA LIKVIDACIJO KRANJSKE DEŽE NO JAVNE

javi! tužno vest, da je gospod

HENRIK PERNEL

višji računski svetnik,

dne 23. oktobra 1924. ob 16. uri po daljši mučni bolezni preminul.

Pogreb blagopokojnika bo v nedeljo, dne 26. oktobra ob pol petnajsti

(1/2 3.) uri iz državne bolnice k Sv. Križu.

Bodi ohranjen prerano umrlemu vstaneu uradniku blag spomin.

LJUBLJANA, dne 23. oktobra 1924.

Zdravstvo.

Primarij dr. Misař:

POMEN OTROPEDIJE V MODERNEM ZDRAVSTVU.

IV.

Ploščata noga (Plattfuß).

Ta fizična napaka se zdi na prvi pogled malenkostna in brezpomembna, tako da bi javnost mislila, da ne zasluži besede, ki bi razkrila njen poim in vzrok. Razširjena je pri vseh narodih in med vsemi sloji, a vsak, ki jo ima, opravlja svoje delo nemoteno naprej, prav kakor oni, ki je nima. In ravno zato, ker ne ogroža pri prizadeletih eksistenčnega vprašanja, se ta hiba splošno smatra kot »nekak križ, ki mora biti, da ni človek povsem zadovoljen na zemlji«.

Če pa vprašamo prizadete, nam povedo, da stvar ni tako enostavna in brezpomembna, ampak ravno nasprotno, da trpijo silno mnogo zaradi nepravilnih nog. Vsak korak jim je obremenjen z bolečino, sploh: Ploščate noge so jim vir vseh muk!

Upoštevajoč mnenja zadnjih, se mi zdi potrebno, da posvetim od te serije člankov enega izključno le tej deformaciji, da se javnost seznani z njo поблиže ter spozna, kako se prične, kje je njen vzrok, kako se da preprečiti njen razvoj in kako se je rešimo, če jo že imamo. Zdi se mi, da je to koristno za ves narod, ker je malokatera ali pa nobena hiba tako razpasena med vsemi sloji, kot ravno ploščate noge.

Ime »ploščata noga« ima zelo obširen pomen, v katerega okvir se prištevajo najraznejše hibe v strukturi stopalovega loka. V splošnem pa mi ni treba poudarjati, kakšna je ploščata noga, ker je njeno ime povsod tako udomačeno, da je nemogoče zamenjati ga s kakim drugim.

Začetnih vzrokov ima tudi ta deformacija več, vendar pa pridejo v praksi v poštev le ploščate noge vsled prevelike obremenitve nog in vsled vednega stanja. Pri nas so glavni povodi k temu:

1. slabo in neprimerno obuvanje,
2. nepravilna hoja,
3. opravila, pri katerih je treba mnogo stati.

Statistika ortopedičnih bolnikov nam kaže, da od vseh teh pripada na ploščate noge približno eno tretjino. — Najpogostejše se pojavlja pri moških individuih med 16. do 20. letom, pri ženskem spolu pa navadno v takozvanem »klimakteriju«, to je med 41. in 50. letom. Pojavi pa se opazajo tudi pri otrocih, a to večinoma le vsled angleške bolezni (rhachitis) med 2. do 4. letom.

Da pa se more razumeti bistvo ploščate noge, je treba natančno poznati normalno nogo in njeno konstrukcijo ali zgradbo. Zato se mi zdi potrebno, da se dotaknem s par besedami najprej zdrave noge in šele potem preidemo k ploščati, že deformirani.

Stopalo je sestavljeno iz dvaindvajset malih kosti, ki so urejene tako, da tvorijo obliko loka, ki nosi breme človeškega telesa. Na ta način se opira noga samo na dve točki, to je na petno kost in na konec takozvanih metatarsalnih kosti. Ti dve točki sta torej glavni nosilki človeškega telesa; lok pa, ki ga opirata, z lahkoto drži breme telesa, ker je sorazmerno urejeno, in človek hodi lahko, elastično, ne da bi čutil pri tem kako oviro ali bolečino.

Popolnoma drugačen pa je položaj, če stopalom loka izgubi ravnotežje in ako nastane namesto loka — ploskev. Vsa teža človeškega telesa se sedaj opira na sredino stopala, kar brezdvomno povzroča bolečino in neprijetne posledice pri hoji. V začetku se čuti oseba utrujena ter čuti bolečino na notranjem robu podplata, včasih v nartu (roži) ali celo pri zunanjem členku (gležnju). —

Drugi zopet beležijo bolečine med kratkimi kostmi stopala.

V splošnem pa so znani pri ploščati nogi ti-le pojavi:

- a) po dolgem sedenju je izpočetka težka hoja,
- b) ko se razhodi, je boljje, in
- c) če dolgo hodi ali stoji, se pojavijo nove bolečine.

Iz tega je jasno, kako neprijetna je ta hiba za vsakega, ker skoro ni minute v njegovem življenju, da ne bi trpel. Zraven tega pa še vsakdo že na prvi pogled spozna po njegovi zunanosti in hoji, da njegove noge niso normalne. Pete njegovih čevljev so redno obrabljene na znotrajni strani in usnje nad notranjim gležnjem je odrgnjeno, tako da je njegova hiba vsakemu vidna.

V zdravniški praksi se diagnosticira take noge na papirju, prevlečenem s črno maso. Na tega se postavi bolnika in iz odtiska se da natančno določiti konstrukcijo stopala. Na Biesalskega kliniki v Berlinu pa imajo v ta namen posebne steklene plošče, na katere se postavi pacienta, in iz teh se projicirajo na ogledalo konture stopala.

Kot pri vseh že opisanih telesnih hibah, tudi tu ni treba še posebej poudarjati, da se doseže s pravočasnim zdravljenjem popolni uspeh, samo če se ima voljo za to in če se hoče držati zdravniških navodil. Ravno tako pa je razumljivo, da ima zanemarjanje te deformacije jako neprijetne posledice za prizadete, ker ostane po svoji ali po drugih nepremišljenosti trpin za celo življenje. Za daljšo hojo sploh ni. In vendar nudi izobražencu kot preproste mu človeku ravno turistika in sport, za kar je človek s ploščatimi nogami popolnoma nezmožen, največ resnično lepega, idealnega razvedrila, kjer se ne dražijo človeški čuti v nizkotni, neravnini in zdravju naravnost škodljivi nasladi, temveč uživa le duša, obenem pa se ojača in krepi telo za boj napram drugim boleznim, na primer tako silno razširjeni tuberkulozi. Človek s ploščatimi nogami je nezmožen za dolge gorske ture in sport, zaradi tega pa tem bolj vezan na svoje stanovanje, ki je prečesto že zadušilo in nezdravo, kar je neredko rodovitna zemlja za še druge bolezni. Poleg tega pa takim ljudem noge še zatekajo in čim bolj se razvija bolezen, tem vidnejše neestetično obliko dobivajo noge, kar bode vsakemu v oči in kazi zunanost ter lepoto dotičnega.

Po tem podrobnem razmotrivanju bolezni same lahko preidemo k opisu zdravljenja. Iz vsega prejšnjega je jasno razvidno, da je tudi tukaj profilaktično zdravljenje te hibe najboljše in najuspešnejše zdravilno sredstvo. Ker pa spada pod kompetenco zdravnika le medicinsko in operativno zdravljenje, nasprotno pa je profilaksa delokrog občinstva samega, hočem v kratkih besedah opisati poim in smernice profilaktične terapije, da bo moglo občinstvo in prizadeti roko v roki nastopiti proti širjenju te neprijetne fizične napake.

Pri normalni nogi pada takozvano »gravicijsko središče« v sredino gležnovega sklepa. Da se ta točka obdrži vedno v ravnotežju, je treba pred vsem paziti na prikladno obuvanje, zlasti na primerno visoke pete. Po mnenju nemškega filozofa Weberja so najboljše 15 do 20 mm visoke pete, ker podpirajo fiziološki in anatomske loki stopala.

Nasprotno pa je pri visokih petah. Tu se koleno ne more nikdar popolnoma stegniti, in oseba koraka vedno s kolikor toliko sključenimi koleni, pri čemer se pomika »gravicijsko središče« na male kosti stopala. Seveda to ne more biti dobro.

Imel je oblast v rokah in je vladal, prepovedoval, cenzuriral in zapiral, kakor mu je pač ugajalo.

Tudi njega sem videl v mali trgovini na Nevskem prospektu prvič v življenju in takrat nisem imel niti pojma, kdo je prav za prav ta človek.

Bilo je nekega onih nepozabnih junijskih večerov, ko je Ana Uruzova spletala s svojimi vajniki, spretnimi ročicami divne šopke iz rdečih rož.

V kotu njene delavnice je čepel na stolu Ilija.

Nikoli ne pozabim onega večera. Mračilo se je že. Sonce je bilo zatono. Toda luči niso prižigali, ker je bila bela poletna noč. V njenem mraku sem opazoval oba. Poosebljena živalska sila, ki ubije človeka z enim udarcem pesti, in pretkana zvijača, ki ovija svojo žrtev s pajčevino.

Ne vem zakaj. Tudi to je bilo le čustvo. Takoj prvi hip se je rodila v moji glavi misel, da stojim v areni dvoboja z neenakimi sredstvi, zakaj pogled, a katerim je motril Zid Ano Uruzovo, in oni poln mrznje, s katerim je premeril Ilija Zida, mi ostane vedno živo v spominu.

Volodarskij je bil pač podoben fa-

nu, če ne delam favnu krivice, ko ga nazivam obenem z Volodarskim. Ta duševni vodja boljševikov, ki je imel petrogradski tisk za norec, je bil po postavi pravi pritlikavec. Bil je kratkoviden in zato je moral nositi močna očala. Ta očala, skozi katera je nezaupljivo motril vse vet, kakor da je simbol njegovega inkvizitorskega poklica, so se gugala na zakrivljenem orlovskem nosu, in njegov počasn korak je postal čisto naravno elastičen, kakor zver, ki zalezuje svojo žrtev.

Tako se je bližal tudi Ani Uruzovi in jo vprašal mimogrede, koliko stane šopek, ki ga je bila prav kar zvezala.

To nedolžno bitje očividno ni niti slutilo, kdo govori z njim. Ravnodušno kakor vsakemu drugemu je nazvala Volodarskemu številko sovjetskih rubljev, ki jih je zahtevala za svoje cvetlice, in v tem ko je štel, je prijel Zid malo cvetličarico za podbradek.

»Ze osemnajst?« je vprašal.

Ana Uruzova je zmajala lahko s svojo črnokodro glavico; tako so se vili njeni divni lasje kakor kače okrog alabastrovega tilnika.

Smeje je pokazala Volodarskemu zdrave, kot školjka blesteče zobe in je odgovorila:

re ostati brez posledic; sigurno pa pri tem trpi največ stopalov lok, ki se začne stegovati, in stopalo počasi dobi ploščato obliko. To gotovo ni v skladu z anatomske konstrukcije (zgradbo) noge. Vsled vzravnane stopalovega loka pritiska vsa teža telesa na mehke dele stopala (mišice, žile in živce), kar neugodno vpliva na cirkulacijo krvi ter čisto povzroča tudi bolečine.

Iz tega je razvidno, da je najboljše sredstvo, da se prepreči raznovrstni defekti na stopalovem loku, ravno primerno obuvanje. Najboljši so navadni visoki čevlji s trakovi in približno dva centimetra visokimi petami. Zadnji del se mora tesno prilegati na peto, prsti pa morajo biti kolikor mogoče prosti; zlasti je treba paziti na palec, da ga čevljeva stena ne pritiska na druge prste. Vsestransko najprikladnejši so za nogo ameriški čevlji z okroglim osrednjem, ker popolnoma odgovarjajo zahtevam normalne noge. Tudi novi »shimmy-čevlji« odgovarjajo anatomske oblike noge, ker njihova konica ne leži v sredini noge, ampak v osi, potegnjeni iz pete skozi sredino palca. Zadnji torej giblje prosto, ne da bi ga čevljev pritiskal na druge prste.

Nezdravi in za nogo neprimerni pa so vsi drugi modeli obuv, kot: Nizki čevlji, copate, sandale, čevlji na gumbce, čevlji z gumijevimi vtički, škornji etc., ker v njih noga nima pravilne lege, niti trdne opore.

Često je vzrok ploščatih nog tudi vedna hoja po ravnih tleh. Zato se pojavlja ta hiba zelo pogosto pri mestnih otrocih, ki so vezani le na ravne ceste in trotoar. Isto velja za otroke iz ravnih sploh. Kaj redek slučaj pa je ploščata noga pri hribovskih otrocih, ki so navajeni od zgodnje mladosti na strme steze, slabe kolovoze in sploh na gorska tla. Pri hoji po gorah ekvilibra noga in mišičevje se ojačuje. Nasprotno pa pri otrocih, ki mnogo sedijo in ne telovadijo, mišičevje atrofira.

Skraino priljubljena razvada so postale mehke preproge, po katerih se resnično človek giblje tiho kakor duh. Res je, da je to v gotovih ozirih zelo prijetno, ker ne motijo človeka neprestani trdi koraki okrog njega, a za nogo je zelo nezdravo, zlasti za otroke, če hodijo po preprogah bosi ali v copatah. Za otroke je sploh najboljše, da hodi po kamenitem terenu; po bregovih in strminah, kar je obenem najboljše profilaktična telovadba proti ploščatim nogam. Profesor Spitzky na Dunaju celo priporoča, da se naj vložijo v otrokove čevlje steklene ali kamenite kroglice (nike), tako da je otrok direktno prisiljen hoditi in stati le na zunanjem robu stopala. Anglež Bradford hvali turški način sedenja s prekrižanimi nogami, ki brezdvomno pospešuje hojo po zunanjem robu podplata. Gotovo bi ne bilo kvarno, če bi se k temu načinu sedenja navajala tudi ploščatim nogam podvržena mestna deca, kar bi tudi tvorilo ne ravno brezpomemben člen v profilaktičnem zdravljenju.

Največjega pomena v profilaksi pa so ortopedične telovadbe na posebnem orodju in ortopedičnem zavodu, kakor tudi masaže in elektrizacija mišic v mehkih in stopalu. S tem se atrofirano mišičevje zopet utrdi in ojači, da more stalno držati nogo v pravi legi.

Poleg vseh nešteti dejstev, ki kvari nogo, je zelo pomemben tudi način hoje, ki je kaj različen. Hoja s stopali, obrnjenimi preveč na zunaj, naravnost silni normalno nogo, da postane ploščata. Hoja z naravnost obrnjenimi stopali pa se splošno smatra za neestetično, ker se skoro vsak boji, da bi iz nje ne nastala sčasoma takozvana »kurja hoja« (stopala obrnjena notri). — Vsled tega navadno poskušajo stariši take otroke navaditi hoditi z ven obrnjenimi stopali, da bi preprečili še bolj neprijetno »kurjo hojo«. Ta poskušana

nova hoja in poleg nje še visoke pete, so naravnost neposredni povod ploščatih nog. Sem se pridruži še takozvana »prehodna doba« v rasti mladih individuih med 12. do 16. letom, da se normalni lok v nogi skoraj mora raztegniti in stopalo postati ravno.

»Prehodna« doba je kritična za mladino v tem oziru, Minula je otroška doba in njeno prijetno življenje v okrilju skrbnih starišev, ki so negovali deco na vse mogoče načine, da ji ni manjkalo ničesar. Sedaj pa se pojavi pereče vprašanje življenjskega poklica. Dečki so že od narave obsojeni k težkim poklicom, kjer morajo naporno delati in večinoma stati (ključavničarstvo, pekarstvo, mizarstvo itd.). Deček je primoran, da stoji dan za dnem; šibke kosti, ki šele rastejo, ne nudijo telesu dovolj opore, mišičevje slabi in peša, otrok pa mehnično rotira nogo na znotraj ter jo navadi v tej legi, ki je za obliko stopalovega loka skrajno škodljiva. Isto velja tudi za mlade natakarije, ki hodijo in stojijo cel dan po ravnih parketih in pri trenutnem počitku avtomatično rotirajo nogo na zunaj ter jo opirajo na znotrajni stopalov rob. — Amerikanci smatrajo ravno ta moment, ki ga zovejo »attitude of rest«, za glavni vzrok statične ploščate noge.

Lahko bi naštel še celo vrsto poklicev, ki so izpostavljeni vedni nevarnosti, da dobijo to hibo, a to bi ne imelo pomena, ker zadostujejo glavni, najbolj razširjeni in znani. Za ženski spol omenjam le še kuharice in gospodinje, ki navadno nosijo podpetnike (šlape) in cel dan prestojijo ob štedilniku ali ognjišču. Način, kako si te pridobe ploščate noge, je isti kot pri natakarijih.

Pravni vestnik.

DR. GREGOR KREK: Organizacija sodišč po najnovejšem zakonskem aktu. Ljubljana. 1924. Založilo društvo Pravnikov. Natiskala Narodna tiskarna. Strani XII 287. — Cena 100 Din.

Minister K. Tismotilevič je imel l. 1919 pametno misel: Ustanoviti je stalni zakonodajni svet, ki naj bi bil sestavljen iz praktično in teoretično izobraženih strokovnjakov in bi zasnovljal, opravljal in nadziral vse zakonodajno delo okoli unifikacije državnih zakonov. Od Slovencev je bil pozvan v odev za civilno pravo pisatelj gori naznane knjige, ki je bil skoraj 20 let zaposlen v sekretariatu dunajskega vrhovnega sodišča, po prevratu pa kot sodnik ljubljanskega višjega deželnega sodišča, dokler ni bil pozvan na slovensko univerzo, da zavzame kot ordinarično stoličo za rimsko in civilno pravo. V odevku stalnega zakonodajnega sveta pa ga je zatekla naloga, da se udeležuje tudi na poprisku pripravljajalnih del za unifikacijo sodnega ustrojstva cele naše države. Da je bilo njegovo delovanje plodnosno, kaže nam njegova gori naznane knjiga, da, še več, po tem njegovem delu sodeč moramo iskreno izjaviti, da mu zre v tem pogledu naravnost prominentno stališče v resnici univerzalno informiranega referenta za vprašanja, ki se tičejo organizacije sodišč.

Knjiga je nastala iz serije člankov, ki jih je počel Krek priobčevati začetkom l. 1923 v Slov. Pravniku. Videlo se je, takoj, da bodo njegova izvajanja izredno zanimiva in odobravalni smo popolnoma, da se je odločilo naše prvo strokovno pravniško glasilo dati na razpolago prostora za obširno zasnovano razpravo, pa makar za praktične juriste ni bilo baš vabljivo, da bi čitali izvajanja, ki se v večeljejo od številke do številke v listu. Ipak mislim, da bodo vsi tisti, ki so opustili čitati Krekovo razpravo sproti, sedaj, ko je delo dokončano in je tudi izšlo v knjigi, vendar le uvideli, kako prav je bilo, da je Slov. Pravniki omogočil pisatelju, da je, čeprav polagoma, izvršil obsežno monografijo, — seveda, če jo bodo v resnici vsaj sedaj čitali. Če se je kdo plašil obsežnosti tedaj, češ, saj je le muzika bodočnosti, ko bo načrt, ki ga obdeluje postal zakon — če bo sploh postal! —, pa se bom natančno študiral; kaj mi je neki treba čitati, kaj se predlaga, kaj zametuje! — No,

Poleg že omenjenih telovadnih in drugih sredstev proti tej deformaciji noge je zelo priporočljivo nositi v čevljih vložke, pripravljene iz raznega materiala in prilicne za to ali ono vrsto ploščatih nog. V tem kratkem članku mi je nemogoče obširneje razpravljati o prednosti ene ali druge vrste vložka, ker bi zavzelo preveč prostora in odvajalo od glavnega smotra članka samega. V nekaterih slučajih se more priporočiti jeklene, v drugih celulozidove, ali zopet plustaste, gumijevе vložke, a vsekakor je najboljše, da se v vsakem slučaju obrne prizadeti do zdravniškega specialista in ga vpraša za svet. Razumljivo pa je, da mora biti vložka napravljena natančno po meri in potrebi, da more odgovorjati svojemu namenu ter deformirani nogi koristiti, ne pa še škodovati, kar bi se lahko doseglo z nepravilnimi vložki. Sicer enostavno in preprosto zdravljenje, vendar zahteva natančnosti v vseh ozirih, ker se z malenkostno nepremišljeno potezo lahko skvari vse prejšnje delo za izboljšanje hibe.

Pri zanemarijenih in zastaranih ploščatih nogah so čisto potrebne tudi operacije, ki pa spadajo v delokrog zdravnikov. Zato nima pomena, da bi razpravljali o njih v tem članku, ki je namenjen zgolj za ljudstvo.

Prizadeti pa naj se tudi pri šele začnjenju ploščatih nogah obrnejo takoj do zdravnika, da jim on svetuje vse potrebno in tako ukrene vse, da se hiba pravčasno ozdravi. Edino zdravnik more po natančni diagnozi uvesti uspešno zdravljenje, s katerim se lahko prepreči toliko nevarnih in bolečin, katerim je izpostavljen vsak, ki zanemarija pojavljajoče se znake ploščatih nog.

po mojem skromnem mišljenju pa tak pravnik ni pravi pravnik, ampak le obrtnik v pravniški stroki. Že celo pri nas Slovcih, ki si tako radi nadevamo mnogo laskavih epitetov v pogledu na inteligencijo, — naj bi bila stvar drugačna. Malo nas je pravnikov, ali ti bi morali podpirati vsakojake težnje po vsosvrženju pravniškega nivoja, eni s pisateljevanjem, drugi pa vsaj s čitanjem tega, kar se napiše, prej ali slej bodo vendar le imeli priliko, da zavzamejo svoje stališče k enemu ali drugemu strokovnemu vprašanju. In tu bi si vsaj pokazali na Krekovo delo in bi rekli, da je zanimivejši in hasnovitejši del njegove monografije, vse to, kar prinaša Krek glede splošnih kritičnih misli o organizaciji sodišč. On se poslužuje ogromnega znanstvenega aparata, ki nam odprla pogled v zakonodajne delavnice skoro vsega kulturnega sveta. On je obdelal toliko aktualnih vprašanj, o katerih naj bi bil vsak pravnik v naši državi natančno informiran, da bi lahko rekel, da sestoji njegova monografija še iz celiga mozaike monografij, n. pr. o sodniku lajku, o ženi kot sodnici, o sodniku pojedincu, o razsodnikih, o sejmjskih sodiščih, o zbiranju sodnikov, o t. zv. pravem čutu, o nalogah kasacijskega sodišča, o združljivosti vlog finančne prokurature in državnih pravništev itd., itd. In kako zanimivo so pisane te monografije! Tudi v stilu je Krek mojster!

V vsebino dela samega se ne spuščamo. Ali na eno moramo posebej opozoriti: na predgovor v knjigi. Tu je pisatelj čisto jasno preciziral svoje stališče glede postopanja, kako bi mogli dospeti do dobro unificiranih zakonov. Tu pa je Krek — in to povsem upravičeno — izrekel svoj znameniti anathema nad načinom, kako se pri nas opravlja zakonodajno delo! Načrt o organizaciji sodišč, ki ga je napravila le redakcijska komisija civilnopravnega odseka stalnega zakonodajnega sveta, je minister pravde dr. Ninko Perić vrzel na mizo narodni skupščini, — ne da bi postopal po določilih uredb od 14. decembra 1919, ki velja danes kot zakon, ne da bi zaslusil mnenja poklicanih strokovnih čimteljev! Ni se niti zavedal, da bi trebal, preden je misliti na uzakonitev načrta, izvršiti še mnogo važnih in neobhodno potrebnih del! O kakšni statistični pripravi ne duha ne sluha! O radikalni izpremembi osobja ni spomina! Če se znanstvenik Krek v predgovoru pritožuje, da se

skril na stolu kakor za skok... ki je pa vendar v zadnjem hipu opustil vsako agresivno kretnjo.

Volodarskij je odšel.

Neprijetno mi je postalo v mali trgovini. Zato sem stisnil Ani Uruzovi roko v slovo in sem se tudi napotil domov. Za Ilijo Lapotekova se nisem več zmenil.

Spominjam se, da sem spal tisto noč zelo nemirno. Okno moje sobe je vodo dilo na Nevo in bilo je zelo svetlo. Poleg tega, Ana Uruzova me je posetila.

»Ana Uruzova je vas posetila, go spod Kukunov?«

»V snu moje razvnete fantazije. Nisem vedel, daji naj prisodim dekletce Volodarskemu ali Iliji Lapotekovu. Najraje bi je ne bil nobenemu. Bil je ostuden občutek. Ne vem, daji je tudi vam znano to duševno stanje. Neke vrste mora, kakor nas obhaja ponoči v polnu. Francozi pravijo temu cauchemar. V drugih jezikih ne najdem nobenega primernege izraza.

Drugo jutro me je bolela glava in ostal sem doma. Proti večeru mi je prinesla gospodinja, kakor običajno, »Krasno Gazeto«.

(Dalje prihodnjik.)

Fedor Ljubov:

Mož za silo.

Smrt Zida Volodarskega, ubitega v Petrogradu 20. junija 1918, so smatrali vedno za politični umor. Jaz sem drugačnega mnenja, a nimam nikakih zasnelih dokazov za to.

To, kar vam hočem povedati, in sklepi, ki jih izvajam v tem slučaju, so stvar nepredvidljivega čutenja, ki je v našem življenju tako čisto prej na pravi poti, nego iščoč razum ali primerjalna logika.

Da, še več. Gre tu, lahko rečem, za smelo in vendar bistroumno logično kombinacijo, ki jo vam pojasnim s posebnim ponosom, ker je bila nasilna smrt pravkar omenjenega boljševiškega voditelja vsem preiskovalnim organom zagonetka.

Tu pred vami in v tej hiši pač lahko povem, ne da bi bil kdo v opasnosti, da smatram Ilijo Lapotekova, ki je po tistem dogodku izginil brez sledu, za morilca komisarja Volodarskega. Čujete torej! Stvar je bila ta-le:

Volodarskij se je pisal pravilno Goldstein in je bil po poklicu krojač. Val boljševiškega pokreta je dvignil v Petrogradu zelo »visoko. Ko je prišel kot cenzor in propagandist marksizma

njegova izvajanja v Slov. Pravniku niso vpoštevala menda, ker so v slovenskem jeziku pisana, ima popolnoma prav! Če se široke mase naroda nečisto seznani s slovenskim jezikom, z našimi znanstvenimi razpravami, je to sicer žalostno, ampak slednjič je razumljivo. Če se pa referenti v ministrstvih in znanstveniki nečisto sprijazniti s slovenskim jezikom, je pa to sabotiranje, ki ruši temelje naše države in je zato vse obsojno vredno. Če bi se vpoštevalo Krekova izvajanja v predgovoru, bi prišli do

smotnejšega zakonodajnega dela, kakor ga smo videli doslej. Iz vseh teh vzrokov bi priporočali študij Krekove monografije ne samo praktičnim juristom, ampak tudi aktivnim politikom, da si pridobijo kritičnega duha glede perečega vprašanja o organizaciji sodišč, pa tudi glede splošnega vprašanja, kakšno bodo zakonodajno delo, da bodo naši bodoči zakonodajni resnično dobri zakoni, ne pa krpe papirja. N-s.

Gospodarstvo.

Valutni pregled.

Dogodki, ki so prejšnji teden najbolj vplivali na politični in gospodarski položaj Evrope, so bili: volilna kampanja za nove volitve v Angliji, ki se vrše 29. t. m., pogajanja glede širše koalicije v Nemčiji in slednjič priprave za volitve novega predsednika Zedinjenih držav. Sredi teh politično-parlamentarnih dogodkov je bilo nepričakovano podpisano v Ameriki milijardno zlato posojilo Nemčiji.

Angleški funt je nekoliko padel napram dolarju. 27. oktobra je notiral v Londonu 4.49 ameriških in kanadskih dolarjev, napram 4.4925 dol. 10. oktobra. Angleška politična kriza kaže v pravi luči tudi veliko gospodarsko krizo, v kateri se še vedno nahaja Anglija. V gospodarskih krogih računajo, da se angleške ekonomske razmere zboljšajo, čim pride na krmilo vlada, ki ne bo delala nevarnih socialnih eksperimentov.

Francoski frank je nekoliko padel napram angleškemu funtu in dolarju. 17. oktobra je notiral angleški funt v Parizu 85.87, dolar pa 19.13 francoskih frankov, napram 86.859 odnosno 19.2859 franc. fr. 10. oktobra. Tečaj francoskega franka se bliža torej razmerju 85 za angleški funt, kar pomeni uradni tečaj, po katerem bo preračunani prenos francoskega deleža, ki ga dobi Francija po Dawesovem načrtu v frankih, v znesku 3.000.000 angleških funtov (od skupnega zneska 40 milijonov funtov). Ob tej priliki naglašajo francoski tisk, da od leta 1871. dalje zdaj prvič notira na pariški borzi nemško državno posojilo. V Ženevi je ostal tečaj francoskega franka malone neizpremenjen.

Švicarski frank je nekoliko poskočil napram dolarju in angleškemu funtu. 17. oktobra je notiral dolar v Ženevi 5.2128, angleški funt pa 23.41 švic. frankov, napram 5.2187 odnosno 23.415 švic. frankov 10. oktobra.

Belgijski frank je nekoliko padel napram francoskemu in poskočil napram švicarskemu franku. 17. oktobra je notiral 100 belgijskih frankov v Parizu 91.80 francoskih, v Ženevi pa 25.15 švicarskih frankov, napram 92.35 francoskih in 24.75 švicarskih frankov 10. oktobra.

Italijanska lira pada napram francoskemu in raste napram švicarskemu franku. 17. oktobra je notiralo 100 italijanskih lir v Parizu 83.70 francoskih, v Ženevi pa 22.762 švicarskih frankov, napram 83.80 francoskih odnosno 22.685 švicarskih frankov 10. oktobra.

Nemška rentna marka kaže v zvezi z realizacijo Dawesovega načrta tendenco navzgor. V Pragi je notiralo 100 retnih mark 17. oktobra 812.50 Kč, napram 809.75 Kč 10. oktobra.

Turška lira je ohranila svoj stabilni tečaj. 15. oktobra je notirala v Carigradu 0.5375 dolara, napram enakemu številu 6. oktobra. V zvezi z angleško-turškim konfliktom glede Mofula preživlja Turčija zopet kritične čase. Baje se resno oborožuje, ker hoče biti pripravljena za vsak slučaj na odpor.

Avstrijska krona je ohranila svoj stabilni tečaj. 17. oktobra je notiralo 1.000.000 aK v Ženevi 73.70 švicarskih frankov, napram 73.65 švic. fr. 10. oktobra. Zadnja stavka avstrijskih kovinarjev je zelo slabo vplivala na gospodarsko življenje Avstrije. Država čuti čedalje bolj nemško konkurenco. Opozicija proti povišanju skontnih obresti od 12 na 15 je od dne do dne večja.

Češkoslovaška krona se drži v svojem stabilnem položaju. V Ženevi je za spoznanje poskočila. 17. oktobra je notiralo 100 Kč v Ženevi 15.537 švicarskih frankov, napram 15.525 švic. frankov 10. oktobra. Glasom zadnje bilance emisijskega instituta se je obkroževala znižal.

Romunski lei je nekoliko poskočil napram vsem valutam. 17. oktobra je notiral dolar v Bukarešti 180 lej, napram 185 lej 10. oktobra.

Naš dinar je prejšnji teden nekoliko padel. 17. oktobra je notiralo 100 Din v Ženevi 7.3625 švicarskih frankov, v Pragi pa 48.20 Kč, napram 7.125 švic. frank. odnosno 48.50 Kč 10. oktobra.

Bolgarski lev je zopet nekoliko padel. 17. oktobra je notiralo 100 levov v Ženevi 3.75 švic. frankov, v Pragi pa 24.92 Kč, napram 3.80 švic.

frank. in 24.975 Kč 10. oktobra. V Ženevi je notiral lev 9. oktobra 516 aK, 17. oktobra pa 515 aK.

Banca Adriatica in prisilna poravnava.

Iz Trsta nam poročajo, da je poravnalni komisar odvetnik dr. Nicola Benediti s-tavil poseben poravnalni svet treh oseb in sicer: Alf. Revich, podravatelj Banca Commerciale triestina, Mizzana, prokurista parobrodne družbe Triptovich in odvetnika dr. Pincherla. Ta poravnalni svet je pod njegovim predstvom imel včeraj prvo sejo, ki je sklenila, da bodi prva naloga sveta, ugotoviti dejanski finančni položaj banke, uvesti preiskavo o poslovanju banke ter eventualno pozvati na osebno in kolektivno odgovornost vse funkcionarje in upravne odbornike banke, ki so povzročili polom Banke Adriaticke. Pozvani bodo na odgovor tudi vsi oni upravni svetniki, ki so izstopili. Ker sta pravočasno odstopila dr. Voja Marinkovič in dr. Laza Markovič, sta v upravnem svetu ostala le še od slovenskih zastopnikov Ciro Kamenarovič in Matej Marovič, srednji je tudi pred potomo izstopil. Ostal je sedaj v odboru samo še Kamenarovič. Nekateri listi, zlasti »Sera« zelo ostro napadajo poslovanje upravne sveta. Čudijo se, kako je mogla banka, ki je še v letu 1923. izkazovala v bilanci 74.669 lir čistega dobička, zabresti v take katastrofalne finančne težkoče. Poročilo o lanskem običnem zboru je ugotavljalo, da banka sloni na granitnem temelju. Kako je bilo mogoče, da se je ta temelj po desetih mesecih skrhal. Sedaj ponuja banka v poravnavo 20%, in to takoj 10% in po 12 mesecih drugih 10%. Zanimivo je, da je stari upravni odbor prejšnje Jadranske Banke garantiral z 19 milijoni dobička, ki je bil prepuščen novi banki; če obstoja ta garancija še ali ne, ni znano. Iz državnega zaklada je banka prejela 13 milijonov, za tem pride 15 milijonov delniškega kapitala, ki je bil baje polno vplačan, dalje je bilo za 5 milijonov vlog in okoli 30 milijonov raznih efektivnih depozitov. Tržaška javnost se sedaj vprašuje, kam je odšel ves ta denar.

Tržaški trgovci so na snočnem sestanku izvolili poseben upniški odbor. Tudi med slovenskimi vlagatelji in oškodovanci se pojavlja akcija, da se ustanovi poseben odbor, ki bo ščitil pravice upnikov.

★ ★ ★

—g Novosadska blagovna borza 24. okt. Na produktini borzi notirajo: pšenica baška 4 vag. 365—370, sremška 74/75 1 vag. 380; oves baški 5 vag. 252.50, korusa sremška v storžih, 12 vag. 121—125; moka »S« 550; »7« 330. Tendence neizpremenjene.

—g Železniška tarifa za izvoz sladkorja je znižana za 40%. Po poročilu sladkornih tvornic ostane za izvoz sladkorja 5—6000 vagonov.

—g Naša tarifna politika. V »Novi Evropi« je napisal strokovnjak g. dr. Ivo Belin li konferenci v Benetkah članek, v katerem pravi, da bo najvažnejše vprašanje pred benetško komisijo sistemiziranje prometa z Reko, oziroma cela vrsta vprašanj, ki so v zvezi z reškim problemom. Glavno prizadevanje Italijanov bo to, da bi nas ustavili v svobodnem določevanju naše železniške tarifne politike in nas prisilili, da bi glede Reke vodili posebno politiko. Italijanske zahteve o enakosti tarifa bodo dvojne: najprvo bodo zahtevali, da bi jim dajale tarife od naše obmejne postaje napram Madžarske in Avstriji pa do Reke določeno popust, kakor tudi v tranzitnem prometu, tako da bi si mogla Reka osigurati del Madžarske in avstrijske trgovine. Glede zahteve v tranzitnem prometu bi se moglo nekoliko ugoditi, toda drugo zahtevo, za Reko mnogo važnejšo, da bi bila železniška tarifa od katerekoli postaje za Reko enaka, kakor za Sušak, moramo najodločnejše odbiti. Tarifna politika je danes eno najmočnejših sredstev za splošno gospodarsko politiko, zlasti pa za odreditev, po kateri poti krene uvoz oz. izvoz. Naloga naše delegacije pri pogajanjih v Benetkah mora biti ta, da v nobenem slučaju ne dovolj vmešavanja v našo tarifno politiko ter ne pristane na nikakovo vezanje naših tarifov na interes tega ali onega inozemskega pristanišča. Naloga naše vlade, zlasti pa ministrstva saobračaja je sedaj, da v prometu s sušakskim pristaniščem uvede nemudoma posebne tarife, ki bi bile znatno nižje nego vse druge. S tako rešitvijo se zagotavlja naš prekomorski promet ali vsaj njegov glavni del našim lastnim pristaniščem. V vprašanju favoriziranja svojih lastnih pristanišč ne pozna nobena država nikakega obzira ali sentimentalnosti, zato se tudi od nas ne more zahtevati, da bi reševali in vzdrževali ono, kar se ne da več rešiti in vzdržati.

—g Prememba posestva. O. Steinbelsovo veleposestvo v Vitanju pri Celju, ki je bilo dalje časa pod sekvestrom, prešlo je sedaj v last gospoda Bogdana G. Pušića, veleposestnika iz Novega Sada. Veleposestvo obsega poleg stanovanjskih in gospodarskih poslopj, polja, travnikov in senužeti, okrog 800 jofov lepega smrekovega in bukovnega gozda. Les se obdelava za trgovino v lastni moderni urejeni žagi z električnim pogonom. Lastna, krasna, moderna elektrarna proizvaja elektriko za uporabo, oddaja jo tudi zdravilišču Dobrna, lahko pa bi oskrbovala z elektriko celo bližnje okolice. Gospod Bogdan G. Pušić je mlad, toda poznan kot zelo podjeten industrijalec in trgovec, je že sam prevzel vodstvo celokupnega veleposestva, žage in elektrarne. Lahko že danes eksportira vsakovrstni les, kakor tudi oglje iz najmodernejših ogelnic. Veseli nas, da je prešla ta, nekdanja nemška posest, v jugoslovanske roke ter želimo novemu lastniku najboljši procvit in napredek. V. 235/n

—g B. Skalický: »Kletarstvo«. Splošna knjižnica (znanstvena in strokovna zbirka) št. IV. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani 80 strani 1924 VIII. z 85 ilustracijami. Cena broš. Din 60, vezana v celo platno Din 72. — Preprotna knjiga »Kletarstvo«, že dolgo in težko pričakovana je pravkar izšla v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne kot IV. zvezek znanstvene in strokovne zbirke Splošne knjižnice. Knjiga ima za avtorja znanega in izkušenega strokovnjaka, ravnatelja drž. kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu g. Bohuslava Skalický, ki je v tem svojem spisu zbral v kolikor mogoče kratkih, a nazorno jasnih obrisih rezultate najnovejših strokovno-znanstvenih raziskovanj in svojih dolgoletnih dejanskih izkušenj kot praktičen strokovnjak in strokovni učitelj. Avtor podaja v tem delu vse v kletarsko stroko spadajoče pojave, začenši od trgatve preko kipeja, zorenja in šolanja vina tja do uporabe vinskih ostankov in odpadkov in do pripravljanja buteljških, špečalnih vin. Vsporedno obravnava knjiga med drugim tudi ureditve in opremo vinskih kleti, razpravlja nadalje o vinskih sestavinah, njih lastnostih in njih določitvi ter o vinskih napakah in boleznih. Kot doatek sledi slednjič še sestavek o vinarstvih drugih. Vse te razprave spremlja nazorno 85 lepih in jasnih ilustracij, med katerimi se poleg slik raznega kletarskega orodja in kletarskih naprav nahaja tudi nekaj tehničnih načrtov za gradnjo vinskih

hranov različnih dimenzij. Knjiga je opremljena direktno razkošno na vzornem finem papirju, na katerem se jasno odraža čeden tisk in krasno uspele slike. Knjiga »Kletarstvo« bo izvrstno služila kot učbenik za kmetijske strokovne šole in tečaje, a tudi kot svetovalec in vademekum za vse vinarke in kletarske interese, vinogradnike, vinske trgovce, gostilničarje itd. Prepričani smo, da si jo bo vsakdo tem rajše nabavil in z veseljem vzel v roke, ker se posebno v celno platno okusno vezana izdaja prezentira kaj lično in stane vzlic bogati opremljeni in elegantni in solidni vezavi prav neznatno ceno Din 72. (broširana Din 60). Knjiga se dobiva pri založnici, Zvezni knjigarni v Ljubljani.

—g Agencija Narodne banke. Upravni odbor Narodne banke je sklenil, da ustanovi po celi državi na raznih primernih krajih agencije. Prva se otvori na Sušaku in je v to svrhu že angažirana tamošnja Primorska banka.

—g Naši industrijski proizvodi za tržišča v Palestini. Neka trdika iz Jaffe se zanima za uvoz jugoslovanskih industrijskih proizvodov v Palestino. Po njenem prepričanju bi mogli z gotovo ureditvijo in s primernim prizadevanjem zavzeti jugoslovanski industrijski proizvodi na tržiščih v Palestini kakor tudi v Siriji in v Egiptu prav odlično mesto. Interesentom — industrijalcem, ki se zanimajo za ta izvoz, je natančnejši naslov dotične trdike na razpolago v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

—g Prodaja starega materiala. Direkcija državnih železnic v Ljubljani bo prodala dne 20. novembra t. l. na javni dražbi razni star material, ki se nahaja deloma v skladišču kor. kol. v Mariboru. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 18. novembra pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave raznega steklenega materiala (sencniki, cilindri in drugi deli svetilk); pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 6000 kg tovotne masti. — Dne 20. novembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 10.000 kg bombažnih odpadkov za čiščenje lokomotiv; pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave gumijevnega materiala. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

To in ono.

Moka.

V žitnem zrnju so vse redilne snovi, ki jih potrebuje človek za zdravje in življenje. Zato moramo biti pri mletju pšenice, rži, ječmena, korusa itd. zelo previdni, da ohranimo te snovi po možnosti kvalitativno nedotaknjene. Vsako nepravilno ravnanje z žitom v mlino ali z moko doma, kjer pečejo gospodinje kruh, škoduje redilnemu pomenu žita, ki ga v gotovih slučajih pokvari tako, da je za narodno zdravje naravnost pogubno. V praktičnem življenju se lahko prepričamo, da je človeško zdravje v veliki meri odvisno od kakovosti kruha. Mnogo boleznih izvira iz slabe moke odnosno kruha. Zato je potrebno, da pozna vsak posameznik v glavnih potezih normalna svojstva moke in različnih vrst kruha kakor tudi enostavne načine, kako se kruh pokvari.

Količina in kakovost redilnih snovi v žitu je odvisna od vrste rastline, od podnebja, letnega časa, zemlje, gnojila, od načina mlave ter od shrambe, kamor spravljamo žito. Žito se lahko pokvari že v klasju, če se zaredi v njem različne žuželke. V skladiščih mora imeti žito dovolj suhega zraka, da ne splesni. V shrambah napadajo žito več vrst žuželke in nebroj mikroskopičnih organizmov. Oboje vrste škodljivci požirajo ali pa pokvarijo del redilnih snovi, zapuste v zrnju svoja mrtva telesa in pridejo tako v moko. Žitno zrno obstoji iz luske ali mekinje, iz sredine ki predstavlja v strnjeni obliki moko in iz zarodka. Pšenica ima po kakovosti in vrsti 8.91—12.35% beljakovin, 67—74% ogljika, 1.11—1.75% rastlinskega olja, 0.51—1.81 odstotkov mineralnih soli in 13.65—14.86% vode. Pri rži je to razmerje sledeče: 10.20—14.52; 67.8—73.54; 1.64—1.79; 0.98—1.81 in 13.99—15.66. Korusa je za moko slabša kot pšenica ali rž. Pred mletjem je treba žito dobro očistiti različnih primesi, odstraniti moramo tudi pokvarjeno, nezorelo ali črveno zrnje, da bo moka zdrava in dobra. Naši moderni mlini lahko meljejo iz ene vrste žita 9 vrst moke, ki je po redilnosti različna. Če zmešamo različne vrste moke v raznih proporcijah dobimo štiri ali pet kakovosti moke, ki jo prodajajo na trgu. Vsak mlin lahko poljubno melje dobro ali slabo moko. Skoraj vsak mlin ima svoje skrivnosti in pogosto je zelo težko analizirati slabšo moko, ki jo pozna gospodinja šele po kakovosti kruha.

Sveža moka mora ležati v suhi in dobro prezračeni shrambi 2—3 mesece, da se izvrše v nji gotovi kemični procesi. Kruh iz presne moke je po kakovosti slabši. Za kakovost moke je največjega pomena mletje. Samo pravilno in dobro zmletjo moko lahko hranimo delj časa, ne da bi se pokvarila. Z moko pa moramo biti oprezní tudi doma. Če jo shranimo na vlažnem, zaprtem in toplem prostoru brez zadostne ventilacije, ali če jo položimo k sten ali na tla, začne prav kmalu gniti. V tem slučaju se zaredi v moki plesne glivice, ki jo polagoma razkrajajo. Moka postane kisla in dobi neprijeten vonj. Najraje se moka pokvari, če je bil v žitu plevel in seme različnih drugih rastlin. Tako žito je včasih, ki povzroči v obliki vsakdanjega kruha marsikatero bolezen.

Moko ljudje kaj radi sami kvartijo s tem, da jo mešajo z drugimi snovmi. Večkrat je pokvarjena moka na videz dobra, če jo zmešamo z dobro moko. Kot primes pokvarjene pšenične moke fungira navadno korusa, ječmenova, ovsena in prosena moka ali pa celo mineralne snovi, kakor gips in soda. Taka moka je težja in manj redilna, škodljiva, obenem pa dražja. Dobra moka rumenkasto-bele barve. Temna barva je znak pokvarjene moke. Moka mora dišati prijetno in nikoli ne po kislem. Če polijemo moko z vročo vodo, postane vonjava razločnejša in na ta način spoznamo mnoge primese. Po okusu mora biti dobra moka nekoliko sladka. Če jo vzamemo v roko, mora biti suha, mehka in se ne sme prijetati prstov. O kakovosti moke se lahko prepričamo tudi če pritisnemo nanjo prst. Pri dobri moki nastane gladka jamica, v kateri se pozna odtis prsta. Moka lahko absorbira mnogo vode. Mnogi trgovci si znajo pomagati s tem svojstvom in spravljajo moko nalašč v vlažne shrambe, da postane težja. Toda taka moka se kmalu pokvari.

MINISTER IN UČENEC.

Bivši francoski prosvetni minister, g. Léon Bérard, je vprašal o priliki nadzorovanja pariških šol nekega učenca:

— Če imam na tej misli tri kozarce vina in vaš če spije enega, koliko jih še ostane?

— Nobeden, je odgovoril dečko.

Minister je ponovil vprašanje in spet dobil isti odgovor.

— Vidim, dragi moj, je nato dejal, da ne poznate računanja na izust.

— Poznam pa dobro svojega očeta, mu je odgovoril dečko.

Z. R. III. delo židovskega tehnika.

V varšavskem listu »Nova Hojat« opisuje znani nemški novinar in kritik g. S. Livik na zelo zanimiv način dan poskusnega poleta ogromne zgrajene ladje nad Berlinom. On ocenjuje različne občutke, ki so prešinjali slehernega Nemca ta dan, on razume ponos nad srečno dograjenim stvarom, kakor žalost nad tem, da ne služi domovini, temveč bivšemu sovražniku...

Nato pa izjavi: »Ali za mnoge Nemce, ki so od graditve Zeppelina prežeti notranjega ponosa, bi bilo brez dvoma neprijetno presenečenje, čim bi zaznali za tajnost, ki je bila od celokupnega nemškega časopisja skrbno zadržana, da je zgraditelj Zeppelina Žid in celo eden izmed onih, ki se je vedno odkrito priznaval k židovstvu. Nemško časopisje ne preneha s slaspospevi na čast vodji Zeppelina, »Hackenkreuzlerju« dr. Ecknerju, ki je povodom svojega poleta nad Hannoverom manevriral par minut nad Hindenburgovo vilo in vrgel z ladje cvetlice, kakor vdanostno pismo, naslovljeno »Zmagovalcu pri Tanenbergu«. Pravi junak dneva, dr. Karl Arntstein, zgraditelj Zeppelina, je ostal ponizno v ozadiju in nemški tisk je njega tako kakor pozabil. Nato opisuje Livik posamezne podrobnosti iz življenja židovskega tehnika in navaja: Dr. Karl Arntstein je bil rojen v Wottitzu, mestecu blizu Prage, kjer je nekoč obstojala večja židovska občina. Je sin gluhih in nemih staršev. V svoji mladosti je bil popolnoma samosvojen, ni se zanimal za zabave in druge prijetnosti, ter je imel eno samo strast: matematiko. Z 21 letom je bil za asistenta glasovitega profesorja Melana na nemški tehnični v Pragi. Že takrat je slovel kot izborni matematik in tehnik in bi sigurno dosegel profesuro — vendar na nemških visokih šolah vlada antisemitsko razpoloženje in dosedaj še ni noben Žid postal profesor. Tudi Karl Arntstein ni postal profesor vendar se je glas o njemu kmalu razširil in veljal je za najslavnejšega statika Evrope. Statika je tehnika nauka o ravnotežju teles. Leta 1910. je bil pozvan, da restavira glasovito stolnico v Strassburgu, ki je grozila razpasti. Mnogo inženirjev je poskušalo postaviti nov temelj stolnici, niso pa uspeli. Arntstein je težko nalogo sijajno rešil. Krasno zgrajen gorski most pri Schaffhausenu v Švici je njegovo delo. Leta 1914. je bil pozvan v Friedrichshafen, kjer se nahajalo največje delavnice sveta za zgradbo zračnih ladij. Tu se je tudi poročil. Pod vodstvom Arntsteina je bilo v Friedrichshafnu zgrajenih 60 različnih zračnih ladij, tudi ameriški Zeppelin, ponos Nemčije, je v cellem njegovo delo, zidan po njegovih načrtih in njegovih tehničnih navodilih. Arntstein se v kratkem odpelje v Ameriko, kjer je bila ustanovljena velika delniška družba za graditev zrakoplovov.

Če Nemci torej v cel svet trobijo, da je Z. R. III. dokaz nemškega duha in nemškega dela, potem židje ne morejo biti nič manj ponosni na to, da je ustvaritelj in zgraditelj Zeppelina — Žid.

Pošiljka za pošiljko

prilaga slovitih angleških dežnih plaščev. — Dobi se jih po izredno nizkih cenah pri trdkri 66 T

Drago Schwab, Ljubljana.

O. S. Marden: RAZOČARANI SOPROG.

Prevedel dr. F. S.

- 1.) Ki je ženi vedno pred očmi, ako gre ž njo na sprehod.
- 2.) Ki vidi v svojem domu le mesto, kjer naj je in spi.
- 3.) Ki nima časa, da bi bil oče svojih otrok in drug svoje žene.
- 4.) Ki skopari pri njenih izdatkih in presteje vsak vinar, ki ga ji da.
- 5.) Ki hoče imeti vso udobnost svojega doma, noče pa nositi nobenega njegovih bremen.
- 6.) Ki nikoli ne pomisli na to, da bi se poljubil s svojo ženo, ko jutraj odhaja, in ko se zvečer vrača.
- 7.) Ki jo redko kdaj vzame seboj v gledališče in kadar jo vzame, nima za njo besede v odmoru.
- 8.) Ki se nikoli ne zanima za to, kaj se otroci v šoli učijo in se ne potruji, da bi jih pozabaval ali poučeval.
- 9.) Ki porabi vso svojo vpludnost in veselost v trgovini ali v klubu, doma pa je medved.

Inserirate v „Slov. Naroda“!

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Bujni, svilasti lasje,
po rednem umivanju glave z

„Elida“ Shampooom!

Mali oglasi

Službe

Angleščina!
Privatne ure in tečaje za začetnike je zopet otvorila Miss Farler, Praska, kova ulica št. 3/III (hisa Tonies »Obnova«). 6609

Pekovski pomočnik
išče stalne službe — kot predpečnik ali mešalec. — Naslov: Majčenič, trafika, Kočevje. 6588

Kdor poučuje
privatno nemščino ali pa italijansko, se prosi, da sporoči svoj naslov z navodno honorarja na Aloma Company, Ljubljana. 6595

Bombaževa predilnica in tkalnica Tržič. — Ed. Glanzmann & A. Gassner v Tržiču — išče spretnega paznika, ozir. vratarja ali nočnega čuvaja (prejšnjega stražnika ali žandarja). — Ponudbe na gornji naslov. 6607

Prodaj
Velik štedilnik, nov, se prodaja. — Gosposka ulica 6/II. 6550

Proda se moška zimska suknja.
Ljubljana, Sv. Petra cesta 27/I. 6582

Proda se pes
šestmesečni volje pasme, šest mesecev star. — Posreduje: Slomškova ulica št. 19, dvorišče. 6579

Dve reči
(na plin in žaganje) — napredaj pri g. Breskvarju, ključavničarskem mojstru, Ljubljana, Sv. Petra nasip. 6568

Pristna ljutomerska namizna in prvostarna buteljčna vina letnika 1921 in 1923 — nudi za takojšnjo dobavo iz svoje zaloge po ugodnih cenah. — Gjuro Valjak, Maribor. 6572

Naprodaj
lokomobila, »Wolf«, 24 HP, jako dobro ohranjena, tračnice, 7 kg težke, blagajna »Adlersflugel« št. 4. — Vprašanja na: Ljubljana, poštni predal 85. 6612

Prodaj približno 70 m³ lepih hrastov,
koji so že posekani; dolžina se poljubno razčlaga. Postavljene na posejane blizu Ljubljane. — Ponudbe je poslati na upravo »Slov. Naroda« pod »Hrastov les/6606« najkasneje do 1. novembra t. l.

Zaket-obleka

in frak, skoraj novo, srednje velikosti — zelo ugodno napredaj. — Več v modni trgovini Peter Sterk, Stari trg 18. 6587

Dinamo
z uporabo 80 volt, 8 HP, še zelo malo rabljen, popolnoma v dobrem stanju — se jako ceno prodaja samo za 9000 Din — pri Jg. Brvarju, posestniku v St. Gotardu, pošta Trojane. 6580

Kupim
Suhe gobe (jurčke) — kupim vsako množino z navodno cene in vzorca. L. Paculli, Gorica (Italija). 6522

Deteljno seme fižol in gobe
kupuje 6236

SEVER & KOMP.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Stanovanje
Meblovana soba za dva učena, obrtnišolca, po možnosti s hranom vred — se išče. — Ponudbe na: Ing. Rudolf Treco, Gosposvetska cesta 12 (od 12. do 2. ure). 6555

Ženitev.
Samostojna želi poročiti starejšega uradnika. Dopisi: »Skromna/6592« na upravo »Slov. Nar.«

Napredaj
Resnim kupcem vil, stanovanjskih, trgovskih, gostilniških in obrtnih hiš in posestev, gradščin, kmetijskih posestev, mlinov, žag in stavnih parcel — nudi največjo izbiro Realiteta pisarna »POSEST«, d. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 24. 55/T

Odda se njiva
ob Linhartovi ulici — v najem. — Vpraša se: Marija Stricel, Sv. Petra cesta št. 33. 6602

POZOR! — Proda se trnadestopna hiša
z lokali na Starem trgu šte. 20 v Ljubljani. — Resne ponudbe na naslov: M. Umek, Ljubljana, Miklošičeva cesta 13. — Posredovalci izključeni. 6600

Razno

Naslove
lokalov, stanovanj in hiš zbira in daje »POSREDOVALEC«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23. 6603

Trgovsko agenturo
in komisijsko trgovino obavlja »POSREDOVALEC«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23. 6613

Perje,
kokoške, račje in gosje, puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni — tvrdka E. Vajda, Cakovec 52/T

Trstje za strope
se dobi najceneje pri Anton Steinerju, Ljubljana, Jeranova ul. 13. 53/T

Zdravniški zavod
Vila dr. Pečnik, penzija z zdravniškim, Sečovo, pošta Rogaska Slatina. — Za notranje in lahke pljučne bolezni (Liegehallen, Diät, Liege, Mastkuren). Celoletno odprt. — Zdravnik dr. Pečnik. — Prospekti. 6584

Moderne damske cilindrske oblike došle v klobučevini (filcu), baržunu in nližu raznih barv. Cena od Din 300; baržun in klobučevina (filc) od 160.— dinarjev naprej.

M. Horvat,
modistka, Ljubljana, Stari trg 21. 63/T

I. Stjepušin
= Sisak =

nov preizkušen in edino siguren lek proti kapavici (tripler) ter zastarelemu (kroničnemu) triperju ter vnetju mehurja. Za popolno ozdravljenje treba šest lončkov. Vsak lonček z navodilom stane 45 Din. — Proizvajalca in pošto razpošilja tudi na zdravniški predpis lekarna Penič, Završič, Hrvatska. 99/T

Odeje,
velike 145 x 200, dobro nrešite, iz močnega rožnatega kambrika, s fino navoljo po Din 220.—, fin barhent po Din 14.— in razne ostanke po skoraj polovični ceni razpošilja po pošti »Tekstilbazar«, Ljubljana, Križkov trg. — Zahtevajte novi cenik. 6561

Prav nizke cene
otroških vozičkov, dvokoles, raznih modelov, motorjev, šivalnih in drugih strojev in pneumatike. — »TRIBUNA«, F. B. L., tovarna dvokoles, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. — Sprejemajo se v popolno popravilo za emailiranje s ognjem, ponikljanje dvokoles, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. — Prodaja se tudi na obroke. — Ceniki franko. 81/T

Franc Erjavec
»Pri zlati lopatici« trgovina s železnino — Ljubljana, Valvazorjev trg 7. 76/T

Otomane,
žimnice, posteljne vzmeti in razno blazinasto pohištvo ima v zalogi po najnižjih cenah Rudolf Radovan, tapetnik, Križkov trg 7 — Popravila točno in solidno. 71/T

Kože — polhove in lisice
ter od druge divjačine — kupuje za inozemstvo v vsaki množini. — Zdravni, trgovina usnja, Ljubljana, Sv. Florijana ulica št. 9. 90/T

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf Hugo Hibišer, Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7. 56/T

Pohištvo!
Kdor si želi nabaviti krasno in trpežno pohištvo po zelo ugodnih cenah — prodaja isto Matija Andlovic, Vidovdanska cesta št. 6 (nasproti hiralnice). 95/T

Angleške prevode
osobito za trgovsko korespondenco (iz angleščine na slovenščino in obratno) oskrbim točno in brezhibno — Taisnost za jamčena. — Pojasnila daje: Aloma Company, Ljubljana. 6596

»Gon«,
nov preizkušen in edino siguren lek proti kapavici (tripler) ter zastarelemu (kroničnemu) triperju ter vnetju mehurja. Za popolno ozdravljenje treba šest lončkov. Vsak lonček z navodilom stane 45 Din. — Proizvajalca in pošto razpošilja tudi na zdravniški predpis lekarna Penič, Završič, Hrvatska. 99/T

Odeje,
velike 145 x 200, dobro nrešite, iz močnega rožnatega kambrika, s fino navoljo po Din 220.—, fin barhent po Din 14.— in razne ostanke po skoraj polovični ceni razpošilja po pošti »Tekstilbazar«, Ljubljana, Križkov trg. — Zahtevajte novi cenik. 6561

Prav nizke cene
otroških vozičkov, dvokoles, raznih modelov, motorjev, šivalnih in drugih strojev in pneumatike. — »TRIBUNA«, F. B. L., tovarna dvokoles, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. — Sprejemajo se v popolno popravilo za emailiranje s ognjem, ponikljanje dvokoles, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. — Prodaja se tudi na obroke. — Ceniki franko. 81/T

Vašo soboto in nedeljo
kravate in ribeze klobase — vsak petek morske in domače ribe, vsak četrtek divjega zajca — priporočila Vidmar, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 5. 6610

Modni salon
Ivanka Stegnar, Ljubljana, Rimska cesta št. 10. — Priporočila svojih zalogo najmodernejših damskih klobukov. — Popravila najceneje. 89/T

Naznanilo!
Večja množina raznih otroških in igračnih otroških vozičkov (ostankov posameznih vzorcev) tovarne »Tribuna« — se po po znatno znižani ceni prodaja. — Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 80/T

Trboveljski premog
drva, koks angleški premog šlezjske briket dobavlja ILIRIJA, tel. Križna Petra trg št. 220. — Plačilo tudi na obroke. 70/T

Kam pa, gospodična?
Na Vodnikov trg v manufakturno lopo št. 10 po en srčkan klobuček! Tam so na razpolago najboljše klobučevine (filci) v vseh barvah od 130.—150 dinarjev. — Proobilikovanje po 40 Din. — Vsa modistova dela najceneje. Čez opoldan in na Vseh svetnikov dan odprto! 6586

Cvetličarna
Viktor Bajt, Ljubljana, Selenburgova ulica 6 — naznanja, da ima veliko izbiro umetnih, žalnih vencev in aranžmajev, žalnih travkov ter crep-pajčolanov v vseh barvah. Sveže jubilejske in žalne vence ter aranžmaje šopke kakor tudi sveže cvetlice vedno v zalogi. Cene solidne; tudi na drobno. 6389

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji
»VRT«, Džamonja in drugi, družba z. o. z., Maribor. — Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves (cepcov) v najplemenitejših vrstah in v vseh oblikah. — Plemenite vinske trte na ameriških podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. — Seme zelenjave, cvetja in gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in razno okusno grmovje in drevo — imamo celo leto! — Zahtevajte cenike! 6274

Koruzno moko
za kruho iz popolnoma zdrave koruze, in prave 6598

ogrške otrobe
nudi tvrdka Al. & M. Zorman, Ljubljana, Stari trg 32. 6511

Iščemo bukov gozd
pripraven za produkciranje ogija. V poštev pridejo le objekti v velikosti preko 100 hektarov. Event. se kupi tudi gozd. Direktno ponudbe s natančnimi podatki na »CARBOPAC« d. d. Zagreb p. p. 74. Posredovalci izključeni.

la. dalmatinsko olivno olje
cena 18 dinarjev 1 kg razpošilja proti povzetju v kantah po 20 kg, pri večjem odjemu primeren popust. Poštarina in embalaža se povzame po lastni ceni. Franjo Les, trgovec Tivat (Boka Kotorska).

BRINJE
v vagonih dobavljamo, kakor tudi vse ostale sadove, zelišča, cvetje, lubje, gobe — kupi

Alpenländische Holkräuter - Sausenel - Organisation, Lothar Hecht, Klagenfurt.
Vzorci s ponudbami najnižjih cen naj se pošljejo na gornji naslov. 6615

Tovorni avto 3-4 tone
Austro-Fiat, 4 HP, z novimi obroči, brezhiben, Stružnica

z vretenom (Zug- u. Leitspindel) 1500 x 250 s smičkom (Kröpfung) nemški izdelek Böhringer, torpedna stružnica, Zvodna luknjašna stanca

(Hebelochstanze) s prestavo »Herz« se ceno prodaja. KARL FRI-SCHENSLAGER, Gross-Florian Stalermark, Austria.

Fižol
propelicer, ruščič in druge vrste kupljive v vsaki množini. — Ponudbe s vzorci na: Fr. Gorjanc & Cie., Kranj. 6885

la. dalmatinsko olivno olje
cena 18 dinarjev 1 kg razpošilja proti povzetju v kantah po 20 kg, pri večjem odjemu primeren popust. Poštarina in embalaža se povzame po lastni ceni. Franjo Les, trgovec Tivat (Boka Kotorska).

BRINJE
v vagonih dobavljamo, kakor tudi vse ostale sadove, zelišča, cvetje, lubje, gobe — kupi

Alpenländische Holkräuter - Sausenel - Organisation, Lothar Hecht, Klagenfurt.
Vzorci s ponudbami najnižjih cen naj se pošljejo na gornji naslov. 6615

Tovorni avto 3-4 tone
Austro-Fiat, 4 HP, z novimi obroči, brezhiben, Stružnica

z vretenom (Zug- u. Leitspindel) 1500 x 250 s smičkom (Kröpfung) nemški izdelek Böhringer, torpedna stružnica, Zvodna luknjašna stanca

(Hebelochstanze) s prestavo »Herz« se ceno prodaja. KARL FRI-SCHENSLAGER, Gross-Florian Stalermark, Austria.

Uzjamstvo popravilne LOKOMOBILI
Lanz-Wolff Grad. god. 1914-22

HP	HP	HP	Novi
10-15	75-85	200-300	40-65 HP
15-20	80-100	300-400	50-80
20-25	90-120	400-500	70-100
25-30	100-130	500-600	100-140
30-40	120-150	600-700	120-170
40-50	130-180	700-800	130-190
50-60	150-200	800-900	150-210
60-70	170-230	900-1000	170-230

Prvorazredno generalno popravilni. Iskušani. Jednopolni tvorilničko jamstvo. Potpuna montaža. Pogledajte naše stalno skladišče

SIROVOULNI MOTORI BENZIN MOTORI

Vse mlinске stroje
prvorazredno izvršitve, naprave modernih mlinov, rekonstrukcija in prezidave

že obatoječih mlinov po modernem sistemu

silosi in tavanске žitnice, naprave za transport žita.

Velika zaloga v Zagrebu. Obisk inženjera, projekti, prospekti in katalogi brezplačno.

Točna dobava. Cene zmerno. Transmisije Potopna montaža

BRACA FISCHER d. d. ZAGREB
Pantovčak 5

Zahvala.

6597

Za nesevne izraze iskrenega sočutja ob priliki izgube našega nemadomestijevga in nepozabnega soproga, očeta, brata, tasta, svaka, gospoda

Ubald Trnkoczyja pl. Zaszkal

ki so nam v težkih dneh velika uteha, iskramo tem potom najsrčnejšo zahvalo vsem prijateljem in stanovskim tovarišem. Posebno se še zahvaljujemo g. župniku H. Langeju za tolažilne obiske drugega rajnika med boleznijo in za tolažilne v srca segajoče govore ob priliki pogreba. Zahvaljujemo se dalje Uduženju pevskega zborov za gniljivo petje v cerkvi in na pokopališču, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev in onim, ki so darovali v dobrodelne namene tem povodom. Naša najsrčnejša zahvala gg. kolegom, zdravnikom, zastopnikom obč. sveta, Mestne hranilnice, Trgovske zbornice, Prometnemu društvu, Sokolu I. in raznih drugih društev ter evangelijske občine, kakor tudi vsem ostalim za častno spremljevanje na njegovi zadnji poti.

Zahvaljoče rodbine
Trnkoczy pl. Zaszkal, Fidrmut, Gregorič, Čapek.

POSLOVODJO

IŠČE TOVARNA

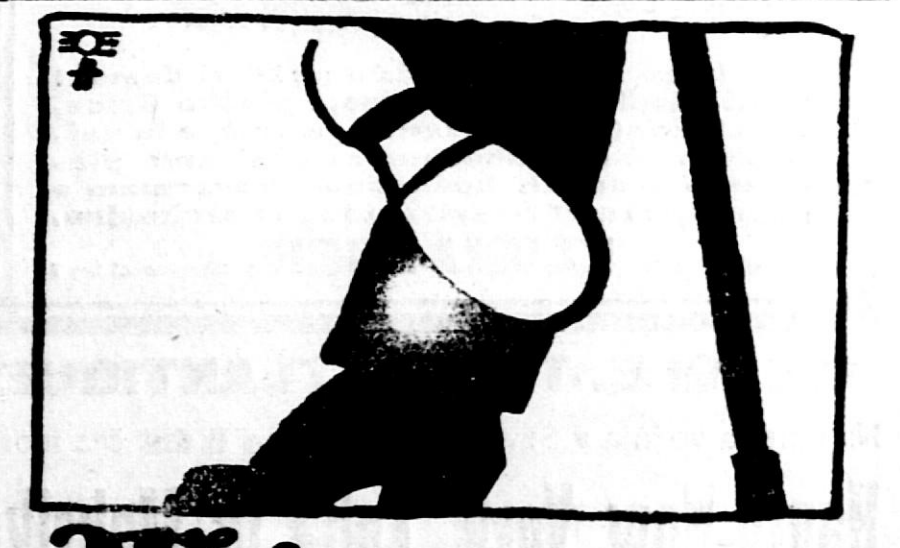
POLOVINASTIH, KLJUČAVNIČARSKIH IN ŽELEZNIH IZDELKOV V VEČJEM MESTU POKRAJINE. OBŠIRNE PISMENE PONUDBE JE POSLATI POD »POSLOVODJA ZA 3429« NA »PUBLICITAS« D. D. OGL. ZAVOD, ZAGREB, GUNDULIČEVA ULICA BROJ 11.

Lisičje kože
sprejema v črno, alaska, križasto, skunks barvanje in strojenje — PRVA JUGOSLOVENSKA BARVARJA, KRZNARSTVO IN STROJARSTVO / ELEKTRICNIM OBRATOM. Delo se sprejema: LJUBLJANA, KRIZEVNIŠKA 7. 13119

Opekarski stroji
v zelo dobrem stanju, 1 leto v uporabi, se poceni prodaja. Vlado Radan, Zagreb Margaretska ulica 4. 6580

ČREVA.
Imam v zalogi vseh vrst čreva po različnih najnižjih cenah. Prvo domačo podjetje v Ljubljani se priporoča vsem mesarjem in gostilničarjem. Frano Zupan, črevar 6604

Mestna hišnica.

Mi vemo kaj trpite

Imate Vaše trnje? Vse trnje, ki ga imate, lahko odstranite s pomočjo naših posebnih sredstev. To sredstvo odstrani trnje iz korenin, ne poškoduje pa korenin rastlin. Uporabite ga v najbolj težavni točki na vašem posestvu. Če imate trnje, ki ga ne morete odstraniti, potem uporabite naše sredstvo. To sredstvo odstrani trnje iz korenin, ne poškoduje pa korenin rastlin. Uporabite ga v najbolj težavni točki na vašem posestvu.

Družba BURGIT, Freilassing (Bayern).
Glavni zastopnik: Ivan Svetec, Novomesto (Slovenija).

la KNOCH jermenie za pogon

Rezano je samo iz najboljših volovskih krpovonov garantirana težina 0-98 - l. šivano, lepljeno in pretegnjeno v vseh dimenzijah na skladišču Tel. 247

A. LAMPRET, LJUBLJANA, Krekov trg 10
Tovarniško skladišče: ZAGREB, Illica 44, dvorišče (hotel Royal) 109-T Telefon 20-54

+

Tužnim srcem naznanjam vsem, ki so ga poznali in ljubili, prežalostno vest, da je moj srčno ljubljani mož odnosno oče, gospod

JANKO KOS
kapetan pešad. puka

v starosti 33 let bil rešen zemeljskih težav. Bodi mu prijazen spomin!

SARAJEVO, dne 25. oktobra 1924.

Anica Kos, soproga.

Milica in Milenko, otroka.

6608

+

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani 6599

Gluboke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem vest, da je 23. t. m. popoldne preminul naš ljubljani soprog, oče, sin, brat in svak, gospod

Henrik Peternel
vrtični računski svetnik.

Pogreb nepozabnega se vrši v nedeljo, 26. X. ob pol 3. iz mrtvašnice državne bolnice, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 25. oktobra 1924.

Žalujejoče ostali.

+

Zahvala.

Za mnogo dokazanega sočutja o priliki izgube našega predragega soproga, očeta, brata, svaka in svaka, gospoda

Franc Korbarja
poštarja in podestnika

ter osobito za številno spremljevanje na njegovi zadnji poti iskramo vsem našim najbližnjim zahvalo.

Posebno pa se zahvaljujemo kr. poštni direkciji v Ljubljani za gost. družino Štepanja vas.

Sp. Hrušica, 25. oktobra 1924.

Žalujejoče ostali.

Za Vse sveti

Ljubljana Kongresni trg 3

v napravo žarnih svetil, aranžmajev, šopkov i. t. d. Žaliti kakor tudi drugi trakovi vedno v zalogi.

Cene solidne. Postrežba točna.

Sanatorium Dr. K. Szegő

za odrasle i. d. — Abbanza (Italija).

Dietno liječenje za debiljanje i. krepljenje. Prvorazredni zavod za bolesne na srcu, na ovisanju žila. — Promjene (Stoffwechsel) za ženske i. žilne bolesi. Djeca od 7 godina primaju se i bez plaćanja.

69 T

Najboljši šivalni stroji

so edino le

JOSIP PETELINCA

známke

Gritzner in Adler

za rodbinsko in obrtno rabo

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Večletna garancija - Pouk v voženju brezplačen

Najnoviji nat. izum. Izvrsna novost.

B. O. B. tvornica beton. blagajn
— d. d. Vukovar —

Brzojavke: Bob, Vukovar — Tel. int. 56

Proizvodnja in odprava vsakovrstnih blagajn iz jeklobetona omar za dokumente tresornih vrat itd. itd. v najlepši in najsolidnejši izdelavi.

Glavno zastopstvo in samoprodaja za celo Jugoslavijo: **Armin Goldstein**, agentura in komisijonalna trgovina Vukovar.

Zastopstvo in depot: **Matador**, Zagreb lična št. 5. 29 T

Brezpogubna sigurnost proti ognju. Največja sigurnost proti vlomom.

Jesenska sezija!

Ravnokar dospelo novosti po znižanih cenah!

Velika izbira modnega nakita, svilu, baržuna i. t. d.

Perilo za dame in gospode. — Volnene ter svilene žopice, roka-

vice, nogavice - -

Prodaja z 10 do 20% popustom!

MODNA TRGOVINA

A. Sinkovec nasl. K. Soss

Ljubljana, Mestni trg 19.

79 T

Največja zaloga vsakovrstne kožuhovine kakor: damski plašči, žopice, šole (šorpe), alaiške lisice, bele lisice (Polar), skunks garniture in najmodernejša kožuhovina za obšivanje plaščev in sportnih kostumov. Prevzemam v popravilo i. moderniziranje vso kožuhovino.

LJUBLJANA ELIGIJ EBER, Kongresni trg 7

CIE. GLE. TRANSATLANTIQUE

Najhitrejša vožnja v Sev. Ameriko samo 6 dni čez morje

Havre-New York, Cuba in Meksiko

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo Slavonska banka d. d. v Zagrebu.

Vozne listke in tozadevna pojasnila daje

Ivan Kraker

Zastopnik v Ljubljani

Kolodvorska ulica 41

3534

Stara M. FRANZL & SIN

40 T

Ustanovljena 1888

lastnik FELIKS FRANZL

v Ljubljani, Privoz 10. — Poštni predal 44.

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica

Ivan Bricek, Dunajska c. 10, se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerno. 1798

Lepo obleko

imate, ako daste ponošeno kemično čistiti in barvati v

L. kemični čistilnici in barvarji!

JOS. REICH tovarna Poljski nasip 4, Podružnica: Selenburgova 3. 88 T/II

ŽAGICE

tvornica orodja zlati

Peltikan Ofen VII. Siebenstern 24

Ilustrirana lista zaloge proti vpošiljatelji 10 dinarjev. 6514

PREMOG

Trboveljski 84 T

Liboški Ormoški

Visekokalorični Trebnodolski

(spec. za centr. kurjave)

dobavljajo po najnižjih cenah

DOM. ČEBIN, trg. s premogom

Ljubljana, Wolfova ulica 1/II.

Franc Szantner

Ljubljana Selenburgova 1

Trgovina vseh vrst čevljev za gospode, dame in otroke

Specijalist za ortopedična in anatomska obuvanja.

Alfa Separator d. d.

Generalno zastopstvo

ZAGREB (A. PENC)

Največje skladišče svih

mlečarskih potrebštin

separatori, kante za mlijeko, maslari, aršeti, boje za sir,

hidrate, i. maslari.

Zastopstvo za Slovenijo: **LJUBLJANA, RESJEVA C. 9, I.**

6016

tovarna Viljem Brauns Celje

Velika izbira najnovijih modelov in filc klobukov

v modnem salonu

IDA ŠKOF - WANEK

naslednice

Ljubljana - - Pod Trančo 2 - - Ljubljana

Predešavanje in preoblikovanje damskih klobukov.

Točna postrežba! Priznana solidne cene!

VILJEM BIZJAK

Gospodstvska c. 7 parna pekarna Marijin trg 2

GLAVNA ZALOGA IN PRODAJA KEKSOV IZ ROG. SLATINE.

Albert keks a kg Din 34—

Vaniljni 34—

Milk 33—

Nič-Nac 30—

Petit-Beurre 36—

Slatinski 37—

Mandeljevi 43—

Smetanovi 38—

Familjni 36-50

Mexid čajna mešanica 50—

Patience različne od Din 49— do 52—

Oblati za torte po 1—

Zdravilni prepečenec zavoj 6—

Napolitanke, Adrija, piškoti, medeno blago in druge vrste blaga.

Preprodajalci primeren popust. 6368

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarov Bösendorfer, Czapski, Ehrbar, Hözl, Schweighofer, Original Stigl. itd.

Tudi na obroke. Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hrišerjeva ulica številka 5.

Klavirje

uglašuje in popravlja solidno in točno ter gre tudi na deželo.

Feliks Povše Ljubljana Tržaška c. 45 61 T

Čreva 106 T

vse vrste, kakor vsako leto, po najugodnejši ceni vedno na zalogi. Ravnotam se kupuje surovi in topljeni loj in se plača po najvišji dnevni ceni.

Jos. Bergman, Ljubljana, Poljanska cesta 85.

!! 25. leto obstoja trdke !!

Robert Smielowski, arhitekt

in mestni stavbenik

Rimska cesta 2.

Izvršuje načrte in proračune, prevzema stavbna dela vseh vrst, kakor tudi preseljevanje in cenitve pod solidnimi in najugodnejšimi pogoji.

Zidna opaka od lastne opekarne na Viču, priznana kot najboljša kakovost in od skladišča, Opekarskega, 18, po najnižji dnevni ceni. 50 T

J. Brajer Ljubljana 3396

Turjaški trg (Breg) 1.

Istotam se izdelujejo vseh vrst čevlji po meri in vse vrste tržnih čevljev. — Trgovci popusti! Cene solidne! Postrežba točna!

Preoblikovalnica

damskih in moških klobukov

Barborič - Završan

Ljubljana, Mestni trg št. 7.

PREOBLIKOVANJE PO NAJNOVEJŠIH MODELIH.

Točna postrežba. Cene nizke.

Za Vse svete

izdeluje vence, šopke, aranžmaje ter vse druge okraske za grobnice in grobe. Priporoča na veliko in malo cvetne krizanteme — različnih barv — rezane in v loncih ter dekoracije palm, lovorjev in drugo. — Vsakdo naj si ogleda pred naročilom našo zalogo pri trvdki

Fran Šimenc, vrtnarstvo

Gradišče št. 12. 6513

Nagrobni spomeniki, nagrobne plošče in okvirji, garniture za spalne in jedilne sobe, mozaične plošče, terase, kakor tudi različna stavbena dela.

Kamnoseška industrijska družba,

CELJE, Slovenija. 6035

Naslov brzojavkam: Kamnoseška, Celje.

Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani prodaja 75 T

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoskovaški in angleški koks za litarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15 II.

Najnovije klobuke

iz svilu, klobučevine, baržuna kakor vse potrebščine za modistinje priporoča

modni salon 14006

Stuchly-Maške

LJUBLJANA — Zidovska ulica št. 3.

Cene najnižje. Dobro blago.